

IP SIGILL GRIS

Standard för Kvalitetssäkrad Grisproduktion
med tillval för Klimatcertifiering

© Copyright/Upphovsrätten till denna produkt tillhör Sigill Kvalitetssystem AB, Stockholm, Sverige.

Att mångfaldiga innehållet i denna skrift, helt eller delvis, utan medgivande från Sigill Kvalitetssystem AB, är förbjudet enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Förbudet gäller varje form av mångfaldigande: genom tryckning, kopiering etc. Det är endast tillåtet att ladda ner denna skrift som elektronisk fil, skriva ut innehållet och göra en kopia för ändamålet att förbereda och genomföra en IP-certifiering. All annan användning kräver skriftligt medgivande från Sigill Kvalitetssystem AB.

GRAFISK FORM OCH PRODUKTION

Sigill Kvalitetssystem AB 2021

KONTAKT

Sigill Kvalitetssystem AB

105 33 Stockholm

Telefon: 010-184 45 00

www.sigill.se

info@sigill.se

INNEHÅLL

1	EGENREVISION	6
2	STALLMILJÖ	6
3	MÄRKNING, JOURNALFÖRING OCH SPÅRBARHET AV DJUR	8
4	DJUROMSÖRG	9
5	SMÅGRISAR	12
6	FODER, VATTEN OCH UTFODRING	12
7	LÄKEMEDEL OCH ÖVRIGA BEHANDLINGAR	16
8	SMITTSKYDD	18
9	SPÅRBARHET AV PRODUKTER	21
10	TRANSPORT	21
11	GRUNDFÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PRODUKTSÄKERHET	23
12	ODLINGSPLATSEN OCH BIOLOGISK MÅNGFALD	25
13	ETABLERING OCH ÅTGÄRDER I VÄXANDE GRÖDA	28
14	NÖD- OCH OLYCKSFALLSBEREDSKAP	38
	TILLVAL FÖR KLIMATCERTIFIERING GRIS	41
	SAMMANFATTNING – IP ALLMÄNNA VILLKOR	49
	BILAGA 1. STALLMILJÖ & VENTILATION	50
	BILAGA 2. UTRYMMESKRAV	52
	BILAGA 3. MÄRKNING AV DJUR	54
	BILAGA 4. UTFODRINGS- OCH VATTNINGSSYSTEM	56
	BILAGA 5. RISKRÅVAROR	57
	BILAGA 6. VILLKORAD LÄKEMEDELSANVÄNDNING	58
	BILAGA 7. PROGRAM FÖR SMITTSKYDD	60

IP SIGILL GRIS

IP ÄR EN STANDARD FÖR KVALITETSSÄKRING GENOM TREDJEPARTSCERTIFIERING

IP är en standard för kvalitetssäkrad produktion, genom tredjepartscertifiering, av livsmedel och prydnadsväxter i hela kedjan från primärproduktion till förädling och hantering. IP ägs och förvaltas av Sigill Kvalitetssystem AB. Mer information hittar ni på www.sigill.se.

Det finns produktionsregler på tre kravnivåer för de flesta produktionsinriktningar – Grundnivå, Sigillnivå och Tillvalsnivå. Därutöver finns kompletteringsmoduler som kan komplettera certifiering på någon av nivåerna. Kompletteringsmoduler kan också användas av företag utan tidigare certifiering.

GRUNDNIVÅ

- Innehåller krav baserade på svensk lag och branschriktlinjer inom livsmedelssäkerhet och djurskydd.
- Råvaror som producerats enligt produktionsreglerna på Grundnivå betecknas "Grundcertifierade råvaror/-produkter".

SIGILLNIVÅ

- Innehåller alla kraven som ingår i Grundnivån plus högre krav inom livsmedelssäkerhet, djuromsorg och miljöansvar.
- Råvaror som producerats enligt produktionsreglerna på Sigillnivå betecknas "Sigillråvaror/-produkter".

TILLVALSNIVÅ

- Innehåller alla krav som ingår i Sigillnivån plus krav inom specifika områden.
- Råvaror som producerats enligt produktionsreglerna på Tillvalsnivån betecknas också "Sigillråvaror/-produkter".

KOMPLETTERINGSMODUL

Extra åtaganden inom ett särskilt regelområde som är relevant för den certifierade verksamheten, men ligger utanför standardens kärnområde.

IP ALLMÄNNA VILLKOR - RAMVERKET FÖR CERTIFIERINGEN

Ramverket IP Allmänna Villkor beskriver bland annat vilka krav som finns på certifieringsorganen, kompetenskrav för revisorerna, hur en revision ska genomföras och vilka krav som finns på företag som ska certifieras. En sammanfattning av IP Allmänna Villkor finns längs bak i denna regelhandbok.

PRODUKTIONSREGLERNAS OMFATTNING

Anslutning till standarden är frivillig. Reglerna gäller generellt för all verksamhet inom företaget som berör den certifierade produktionen.

REFERENSDOKUMENT

- SJVFS 2013:23 Föreskrift om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2012:24) om anmälningspliktiga djursjukdomar och smittämnen

- SJVFS 2017:37 Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2007:13) om märkning och registrering av svin
- SJVFS 2019:20 Staten jordbruksverkets föreskrifter om allmänna råd om grishållning inom lantbruket m.m.
- SJVFS 2019:32 Statens jordbruksverkets föreskrifter om läkemedel och läkemedelsanvändning
- Europeiska kommissionen – Fodertillsatser, lista nr.1831/2003
- Svensk författningssamling, SFS – Foder och animaliska biprodukter, nr. 2006:814

EXTERN REVISION AV PRODUKTIONEN PÅ FÖRETAGET

Vartannat år kommer en ordinarie, förannmäld extern revision att genomföras på plats i produktionen. Revisionen omfattar granskning av dokumentation; skriftliga rutiner och instruktioner, intyg, journaler etc. samt inspektion. Mer information om olika typer av revisioner finns längst bak i denna regelhandbok och i IP Allmänna Villkor.

EGENREVISION

Egenrevision ska genomföras varje år. Det innebär att gällande produktionsregler går igenom och eventuella avvikelser noteras i en åtgärdsplan. Avvikelser åtgärdas snarast. Egenrevision ska göras även om det inte finns några avvikelser. De år revision inte sker på plats i företagets verksamhet kontrolleras egenrevision av certifieringsorganet, så kallad administrativ revision.

STÖDMATERIAL

I vissa regler finns en hänvisning till stödmaterial som finns tillgängligt på <https://www.sigill.se/omraden-och-regler/gris/stodmaterial/>. Detta material är frivilligt att använda.

GODKÄND REVISION OCH SANKTIONER

För godkänd revision krävs att alla eventuella avvikelser har åtgärdats. Om revisionen inte blir godkänd inom utsatt tid blir företaget avstängt och i sämsta fall uteslutet. Mer information om sanktioner och hur de hanteras, finns längst bak i denna regelhandbok samt i IP Allmänna Villkor.

FÖRETAGETS ÅTAGANDEN

- Ett företag som är certifierat enligt IP-standardens har följande åtaganden:
- Relevanta lagar och förordningar ska följas i den certifierade verksamheten.
- Produktionsregler som gäller för den certifierade verksamheten samt bestämmelser i IP Allmänna Villkor ska följas.
- Om verksamheten är tillstånds- eller anmälningspliktig ska kopia på tillstånd/anmälan kunna uppvisas vid revision.
- Ta del av och följa förändringar i produktionsregler eller bestämmelser i IP Allmänna Villkor som Sigill Kvalitetssystem AB meddelar.
- Ansvara för att tjänsteleverantörer får information om kraven och åtar sig att uppfylla reglerna.
- Ansvara för att mark, byggnader, maskiner etc. som används i den certifierade verksamheten uppfyller reglerna även om ägaren inte är det certifierade företaget.
- Medverka vid och underlätta så att revisioner kan genomföras i verksamheten, vilket också gäller oanmälda revisioner.
- Att till certifieringsorganet anmäla alla planerade förändringar i företaget som kan ha betydelse för certifieringen (t.ex. ägarbyte och utvidgning av verksamheten).
- Anmälan till certifieringsorganet om företaget tvingats göra en återkallelse av en produkt.
- Godkänner att certifieringsorganet lämnar alla uppgifter om företaget som har betydelse för certifieringen och IP-standardens trovärdighet till Sigill Kvalitetssystem AB.

ÖPPENHET

Uppgifter om de certifierade företagen, t.ex. namn- och adressuppgifter publiceras på Sigill Kvalitetssystem AB:s hemsida, www.sigill.se, när företaget gett sitt samtycke.

RÖDA PUNKTER är markerade med en röd oval. Det är regler som är särskilt viktiga för livsmedelssäkerheten, spårbarheten eller redligheten och därmed IP-standardens värdegrund. Avvikelser på regler med röda punkter ses som särskilt allvarliga för trovärdigheten och kan leda till avstängning eller uteslutning.

NY! **NYA REGLER** och regler som väsentligen förändrats är markerade med **NY!** i handboken.

S **STÖDMATERIAL** finns på www.sigill.se/omraden-och-regler/gris/stodmaterial

1 EGENREVISION

Regelbunden egenrevision ingår i certifieringen och bidrar till IP-standardens trovärdighet.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
1.1 S	Egenrevision mot de kontrollpunkter i IP Sigill Gris som certifieringen omfattar ska genomföras årligen.	Daterad och signerad checklista och åtgärdsplan finns.			

2 STALLMILJÖ

De lagstadgade förutsättningarna för en god djuromsorg ska vara uppfyllda så att djurens naturliga behov inte begränsas. Djuren ska ha tillräckligt med plats för att stå, ligga och röra sig så att skador undviks och det naturliga behovet främjas. En bra närmiljö med termisk komfort och bra luftkvalitet, minskar risken för luftvägsinfektioner. Stallen ska vara utformade så att risken för skador och olycksfall minimeras och så att eventuell smitta inte sprids.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
2.1.1	<p>Noggrann rengöring och desinficering av djurstallar ska ske minst en gång per år och dokumenteras, exempelvis i journal eller dagbok.</p> <p>Vid omgångsuppfödning ska noggrann rengöring och desinfektion ske mellan omgångarna.</p>	Dokumentation finns för rengöring och desinficering av djurstallarna.			
2.2.1	<p>För att undvika smittspridning och sjukdomsutbrott ska uppfödning av slaktgrisar ske utifrån principen omgångsuppfödning.</p> <p><i>Omgångsuppfödning innebär att en besättning delats in i mindre enheter med individer av likartad ålder i eget stall eller egen stallavdelning. Insättning av ny djurgrupp sker inom en begränsad tidsperiod och inte förrän stallet eller stallavdelningen tömts och rengjorts helt.</i></p>	<p>a) Slaktgrisar i olika åldersgrupper har inte tryn- eller gödselkontakt.</p> <p>b) En skriftlig plan över hur så kallade restgrisar hanteras i besättningen finns.</p> <p>c) När djur i en avdelning förs ut eller in sker det utan att behöva passera genom en annan avdelning.</p>			

	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	UPPFYLLS REGELN?		
			JA	NEJ	EJ REL
2.3 S	Stallmiljön ska vara utformad så att djuren inte blir sjuka eller skadar sig.	<p>a) Inredning, fönster, golv, liggytor och skrapgångar är utformade, utrustade och skötta så att kraven i SJVFS 2019:20, bilaga 1, uppfylls.</p> <p>b) Ventilationsutrustning och/eller stallets miljö är utformat så att damm- och gasinnehåll i luften, termisk komfort *, luftfuktighet samt buller följer de angivna nivåerna som finns i SJVFS 2019:20, bilaga 1.</p> <p>c) I mekaniskt ventilerade stallar finns nödventilation t.ex. dörrar, fönster och luckor som går att öppna.</p> <p>*Termisk komfort är när grisen upplever klimatet som komfortabelt så att den varken behöver extra värmeproduktion för att hålla värmen eller anstränga sig genom att svetta/flåsa för att uppnå avkyllning. Grisars liggbeteende visar hur de upplever termisk komfort och är den säkraste ”temperaturmätaren”.</p>			
2.4	Djuren ska skyddas från elektrisk utrustning.	<p>a) Belysningsanordningar, elektriska ledningar och andra elinstallationer som djuren kan nå är försedda med lämpligt skydd eller är utförda så att det inte föreligger någon skaderisk.</p> <p>b) Elektriska avvisare på datafodervagnar är konstruerade så att de inte skadar djuren och så att djuren enbart kommer i kontakt med dem vid försök att påverka öppningen.</p>			
2.5 NY!	Det ska finnas belysning som medger daglig tillsyn av djuren med en ljusintensitet på minst 40 Lux under en sammanhängande period på minst 8 timmar.	<p>a) Djurstallet är försett med fönster eller andra ljusinsläpp för dagsljus.</p> <p>b) Belysningen finns i stallet så man kan se alla djuren i avdelningen ordentligt, även när det är mörkt ute.</p> <p>c) Belysning finns i stallet under en sammanhängande period på minst 8 timmar.</p> <p><i>Om revisorn anser att belysningen är dålig kan mätning begäras. Ljusintensiteten ska då uppnå minst 40 Lux i de utrymmen där grisarna vistas.</i></p>			
2.6	Alla djur ska ha tillräckligt med utrymme och stallet ska vara utformat så att alla djur kan ligga ner och röra sig obehindrat.	Utrymmena stämmer överens med utrymmeskraven enligt SJVFS 2019:20, bilaga 2.			
2.7	Djuren ska erbjudas en torr och ren liggplats.	Utgödsling sker regelbundet och vid behov. Utgödsling sker minst en gång dagligen om inte systemet för djurhållning är uppbyggt för andra rutiner som ger god hygien.			
2.8	Samtliga djur ska ha tillgång till liggplatser utan gödseldrainerande golv.	Kravet uppfylls.			

	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	UPPFYLLS REGELN?		
			JA	NEJ	EJ REL
2.9	Mekaniskt ventilerade stallavdelningar för grisar ska vara utrustade med larmanordning som varnar om ventilationssystemet upphör att fungera.	<p>a) Larm finns som varnar för övertemperatur, strömavbrott, vid fel på larmanordningen och vid fel på frånluftsfläktar för minimiventilation och gödselgasventilation. Undantag om nödventilationen fungerar automatiskt vid övertemperatur och vid strömavbrott i avdelningar med plats för högst 30 digivande suggor med smågrisar, 330 avvanda grisar upp till 35 kg, 150 slaktgrisar eller 100 övriga grisar.</p> <p>b) Utrustningen testas regelbundet och före varje insättning av en ny omgång djur.</p>			

3 MÄRKNING, JOURNALFÖRING OCH SPÅRBARHET AV DJUR

Genom märkning och journalföring uppnås en god spårbarhet till djurens ursprung. Det är en viktig grund för verksamhetens trovärdighet och ett bra verktyg vid bland annat smittspårning. Spårbarhet innebär att producenten vid varje givet tillfälle ska kunna identifiera vilka djur som finns på gården, vem som har levererat djur till gården och till vem djur levererats. För att försäkra sig om att djuren har fötts upp enligt reglerna i IP-standardens Sigillnivå finns en karenstid vid försäljning av inköpta djur som certifierade.

	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	UPPFYLLS REGELN?		
			JA	NEJ	EJ REL
3.1	Produktionsplatsnummer (PPN) ska finnas dokumenterat för varje gård/ anläggning med djurhållning och/eller foderproduktion.	Dokumentation finns av produktionsplatsnummer (PPN).			
3.2.1 	<p>Djurinnehavet ska fortlöpande dokumenteras i ett digitalt verktyg eller i en stalljournal och sparas i minst tre år.</p> <p>Uppgifterna ska registreras kronologiskt inom 48 timmar från det att händelsen har ägt rum.</p>	<p>Dokumentation för djurinnehav finns och omfattar</p> <ul style="list-style-type: none"> - ingående balans (de djur som finns på platsen när en ny journal påbörjas) - dödsfall samt orsak till dessa - från vilken produktionsplats (PPN) djur kommer samt datum och antal djur - till vilken produktionsplats (PPN) djur skickas samt datum och antal djur (om rapporteringen sköts av slakteriet är leveranssedel en godkänd journal) - djur som föds (smågrisar journalförs senast vid avvänjningen) - betäckningar och semineringar. 			
3.3	Märkning av djur ska ske på ett sätt som säkerställer spårbarhet enligt SJVFS 2017:37, bilaga 3.	Djuren är korrekt märkta.			
3.4.1	Grisarna ska vara certifierade enligt IP Sigill Gris sedan födseln.	Dokumentation finns där det framgår varifrån och när djuren är köpta samt uppgifter om datum för försäljning.			

4 DJUROMSORG

Djuren ska skötas med omsorg och kunskap. Bra dagliga rutiner med förebyggande åtgärder för daglig tillsyn, omhändertagande av sjuka djur och transporter ska säkerställa att djurens behov tillgodoses. Att rutinerna finns skriftligen är en del av det förebyggande arbetet för att säkerställa en god djuromsorg. God djurhälsa uppnås genom en bra stallmiljö och skötsel som ger goda förutsättningar för djurens egen motståndskraft mot sjukdomar. Förutsättningarna ökar då djuren går lösa och har tillgång till liggplatser utan spaltgolv. Tillsammans leder detta till ett lågt behov av antibiotika i uppfödningen, och därmed en låg användning. Avelsarbetet är grunden för god djuromsorg. Inriktningen ska vara friska och sunda djur och aveln ska verka för att förhindra spridning av ärftliga defekter. Suggan ska få utföra sitt bobyggnadsbeteende vilket har många positiva effekter. Mycket halm till suggor före grisning är positivt eftersom suggan får utföra sitt bobyggnadsbeteende.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
4.1 S	Djuren ska ha daglig tillsyn av personal med relevant kompetens och automatiska system/anordningar (t.ex. foder och vatten) ska inspekteras dagligen.	a) Alla djur får tillsyn minst 1 gång per dag. b) Nyfödda, sjuka och skadade djur samt djur som betar sig onormalt ses till oftare. c) Högdräktiga suggor och gyltor ska ses till oftare vid tiden kring grisning. d) Alla djur får foder och vatten, får ev. vård och behandling.			
4.2 S	Ett djur som är sjukt eller skadat och behöver särskild vård ska snarast tas om hand på ett sätt som är anpassat efter djurets behov.	a) Skriftliga rutiner finns för avlivning och hantering av sjuka djur. b) Avlivningsrutiner innehåller - namn på person som är behörig att besluta om och genomföra avlivning samt ersättare för denne och andra kontaktpersoner (t.ex. veterinär) - beskrivning av hur skadade eller sjuka djur som av djurskyddsskäl måste avlivas ska hanteras så att risken för lidande minimeras. c) Producenten kan redogöra för och/eller visa hur en sjukbox kan iordningställas.			
4.3.1	Halm och eventuellt annat strömedel ska finnas så att grisarnas sysselsättnings- och komfortbehov tillgodoses. Suggor och gyltor ska dessutom ha tillgång till strömedel inför grisning för att kunna utföra bobyggnadsbeteende.	a) För samtliga djurkategorier (suggor, smågrisar, tillväxtgrisar, slaktgris) finns det alltid strörester kvar. b) Under dräktighetsperioden hålls suggor och gyltor på ströbädd eller ströbäddsliknande yta. c) Inför grisning får suggan strömedel i sådan mängd att hon kan utföra bobyggnadsbeteende.			
4.4	Svanskupering är ej tillåtet.	Svanskupering förekommer ej.			
4.5	Grisar som går ute ska ha tillgång till skydd mot solstrålning, stark vind och nederbörd.	Djuren har tillgång till skydd.			

	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	UPPFYLLS REGELN?		
			JA	NEJ	EJ REL
4.6 S	Avelsarbetet är grunden för god djuromsorg och inriktningen ska vara friska och sunda djur.	a) I avelsarbetet används inte djur med genetiska defekter/med anlag för genetiska defekter som riskerar att orsaka lidande hos djuret eller avkomman. b) Risken för grisningssvårigheter beaktas vid val av galt/semin vid seminerings-/betäckningstidpunkt och endast sunda avelsdjur användas.			
4.7	Alla suggor och gyltor ska hållas lösgående. Suggans rörelsefrihet får begränsas med hjälp av skyddsgrind - under smågrisarnas första levnads dagar om suggan uppvisar ett onormalt beteende som utgör en uppenbar skaderisk för smågrisarna - vid det dagliga skötselarbetet om suggans beteende utgör en fara för skötaren - vid utfodring, vård och behandling.	a) Djuren hålls lösgående. b) Rutiner för hantering av suggor vid grisning uppfyller kravet.			
4.8.1 NY!	Det ska finnas rutiner så att slaktgrisar alltid har tillgång till hösilage/ensilage.	Rutiner finns som säkerställer tillgången på hösilage/ensilage.			
4.9.1	Under dräktighetsperioden ska suggor och gyltor normalt hållas i grupp.	Kravet uppfylls.			
4.10.1	Skador på djuren ska övervakas.	a) Slaktskadebeskedet sparas i minst 5 år. b) Förekomst av bogsår hos suggor registreras för varje grisningsomgång. c) Förekomst av svansskador hos slaktgris registreras för varje omgång.			
4.11.1	Slaktskadeanmärkningar och skador enligt 4.10.1 ska åtgärdas och förebyggas.	a) Slaktskadebeskedet går igenom vid det årliga veterinärbesöket. b) Vid anmärkningar på slaktskadebeskedet finns en skriftlig åtgärdsplan som följs. c) Bogsår förekommer inte eller endast slumpmässigt. d) Andelen grisar med svansskador ligger aldrig över 5% två kvartal i rad.			
4.12.1	Produktionen ska följas upp med hjälp av nyckeltal för antalet använda smågrisar, dödlighet, omlöp, kilo foder per kilo tillväxt (slaktgris).	Dokumentation som uppfyller kraven finns. <i>I Sverige kan produktionsuppföljningssystemet Winpig användas.</i>			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV			
4.13.1	Försämring av hälsoläget i besättningen ska åtgärdas och förebyggas.	<p>a) Besättningens hälsoläge utvärderas löpande.</p> <p>b) Om det allmänna hälsoläget i besättningen försämras och/eller om värdena på nyckeltalen enligt 4.12.1 är bland de 25% sämsta i ett etablerat produktionsuppföljningssystem (eller motsvarande) anlitas produktionsrådgivare och/eller veterinär för rådgivning.</p> <p>c) De åtgärder som kommer fram vid rådgivningen genomförs.</p>			
4.14.1	<p>Det ska finnas en rutin för att upprätthålla djurskyddet vid allvarliga och långvariga driftsstörningar (t.ex. elavbrott). Vid elavbrott ska reservverk finnas och det ska underhållas samt provköras regelbundet.</p> <p><i>I mekaniskt ventilerade stallar ska det finnas nödventilation, se även 2.3.</i></p>	<p>a) Rutin för driftstörningar finns som säkerställer att</p> <ul style="list-style-type: none"> - djuren får tillgång till foder - djuren får tillgång till vatten - ventilationen kan upprätthållas där så är nödvändigt. <p>b) Reservverk med monterat anslutningsdon finns tillgängligt i tillräcklig omfattning.</p> <p>c) Reservverk underhålls och provkörs regelbundet.</p>			
4.15.1 NY!	<p>Slaktgrisstallar ska vara utrustade med duschsystem eller andra vattenanordningar som kan ge svalka under den varma årstiden.</p> <p>För djur som går på djupströbädd kan andra anordningar för svalka användas.</p>	Det finns utrustning och personalen känner till hur och när den ska användas.			
4.16.1 NY!	Värmeisolerade stallar för växande grisar ska vara utrustade med anläggning för tillskottsvärme under den kalla årstiden.	Det finns utrustning och personalen känner till hur och när den ska användas.			

5 SMÅGRISAR

Smågrisen första tid är speciellt viktig för utvecklingen av immunsystemet. Smågrisar är känsligare för smittor och andra påfrestningar än vuxna djur och kräver därför extra omsorg.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
5.1	Tandklippning är inte tillåtet. Slipning av tänder på smågrisar får ske endast om behov finns.	a) Tandklippning förekommer ej. b) Redogöra varför eventuell slipning tillämpats på smågrisarna i besättningen.			
5.2	Det ska finnas en avskild smågris-hörna i konventionella grisningsboxar under smågrisarnas första levnadsmånad.	Kravet uppfylls.			
5.3.1	Smågrisar får avvänjas tidigast vid 28 dagars ålder.	Stalljournal visar att avvänjningsåldern uppfyller kravet.			
5.4.1	Järnpreparat ska ges till smågrisar före 3 veckors ålder.	Kravet uppfylls.			

6 FODER, VATTEN OCH UTFODRING

Verksamheten ska åstadkomma säkra livsmedel som är fria från sjukdomsframkallande bakterier, antibiotika, hormoner, mögelgifter, tungmetaller och kemiska föroreningar. God foderhygien är avgörande för detta och dessutom grunden för friska djur. Fodret ska lagras under hygieniska förhållanden så att det inte tar skada av mögel eller förorenas av främmande ämnen. Dokumentation av verksamheten säkerställer spårbarheten. På vilket sätt fodret till djuren odlas och var det odlas bidrar till vilken miljöpåverkan uppödningsen har.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
6.1	Allt foder som används ska komma från foderföretag som är registrerade och/eller godkända av ansvarig myndighet.	Foderföretag som används är registrerade hos ansvarig myndighet.			
6.2.1	Djuren ska dagligen få hygieniskt säkert foder av lämplig struktur och fodergivaren ska garantera en allsidig samt välbalanserad näringstillförsel.	a) Utfodringsrutiner visar att fodergivans sammansättning och storlek är anpassad till djurens behov. b) Djuren har normalt hull.			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV			
6.3	<p>Hantering och lagring av foder och fodermedelstillsatser ska ske på ett säkert sätt så att fodersäkerheten inte riskeras.</p>	<p>a) Foder lagras åtskilt från kemikalier och andra produkter som är förbjudna i foder, som till exempel gödselmedel, växtskyddsmedel, drivmedel och betat utsäde.</p> <p>b) Foder lagras och hanteras åtskilt från avfall.</p> <p>c) Foder skyddas mot väder och vind under lagring.</p> <p>d) Djur och skadedjur hindras från att komma åt foder under lagring.</p> <p>e) Silor, säckar och behållare är tydligt märkta.</p> <p>f) Foderpartier som är avsedda för olika djurslag ska lagras åtskilt och sammanblandning riskeras inte.</p> <p>g) Lagringsbehållare, foderblandningsutrustning och utfodringsutrustning inspekteras och rengörs regelbundet samt desinfekteras efter rengöring vid behov.</p>			
6.4	<p>Utfodrings- och vattningssystemet ska vara utformat och placerat så att djuren kan äta och dricka på ett lugnt och naturligt sätt.</p>	<p>a) Det finns utfodringsplatser och vattenförsörjning enligt SJFVS 2019:20, bilaga 4.</p> <p>b) Tillräckligt många transponder- eller responder styrda foderstationer finns så att alla grisar hinner äta sin dygnstilldelning inom 12 timmar.</p>			
6.5	<p>Alla djur ska ha fri tillgång till dricksvatten.</p>	<p>Vattenutrustning hålls ren och är utformad så att god hygien lätt kan upprätthållas.</p>			
6.6.1	<p>Alla analyser inklusive foderanalyser som är av betydelse för livsmedels- och fodersäkerheten ska följas upp och eventuella brister ska åtgärdas vid behov.</p> <p>Analysresultat ska sparas i 5 år.</p>	<p>a) Eventuella analysresultat med betydelse för livsmedels- och fodersäkerheten finns sparade sedan 5 år tillbaka.</p> <p>b) Om riskråvaror (bilaga 5) har importerats, finns analysresultat för salmonella och/eller aflatoxin sparade sedan 5 år tillbaka.</p> <p>c) Vid misstanke om att inköpt eller försålt foder inte är hygieniskt säkert har foderföretagaren anmält detta till ansvarig myndighet och det aktuella fodret eller foderpartiet har inte använts som foder.</p>			
6.7.1	<p> Dokumentation ska finnas över alla fodertillsatser som används, exempelvis fodertillskott och tillsatsmedel vid ensilering eller konservering. De ska vara godkända enligt gällande regelverk (EU-kommissionens lista nr.1831/2003).</p> <p><i>Exempel på fodertillsatser är vitaminer och spårämnen. Även ensileringsmedel är definitionsmässigt en fodertillsats.</i></p>	<p>Dokumentation finns över fodertillsatser.</p>			

		UPPFYLLS REGELN?			
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV			
6.8.1	Egenproducerat foder ska gå att spåra via skriftlig dokumentation även om det bara används till gårdens djur. Detta för att kunna spåra källan till eventuella problem. <i>I Sverige utgör SAM-ansökan eller växtodlingsplanen dokumentation under förutsättning att de stämmer överens med den verkliga odlingen.</i>	Dokumentation finns över egenproducerat foder.			
6.9.1 	Djuren får inte utfodras med animaliskt protein eller animaliskt fett (exempelvis köttmjöl och benmjöl enligt förordningen SFS nr. 2006:814.) Undantag: Mjöl/mjolkprodukter från mejeri får användas som foder om de är värmebehandlade och därefter torkade eller syrade. Mjöl från det certifierade företaget får användas som foder.	Dokumentation finns.			
6.10.1 	Vid inköp av biprodukt eller produktavfall från exempelvis bryggerier, bagerier, etc. ska det finnas dokumentation som visar att säljaren uppfyller krav på registrering, foder-säkerhet, foderhygien och spårbarhet m.m.	Dokumentation finns som visar - att säljarens anläggning är registrerad och/eller godkänd av Jordbruksverket som foderföretagare - att produkten inte innehåller animaliskt protein eller animaliskt fett. (Undantaget mjölk- och mejeriprodukter) - att produkten inte innehåller främmande ämnen över givna gränsvärden - att ifall tillsatser används att dessa i så fall finns med på EU-kommissionens lista nr.1831/2003 över godkända fodertillsatser.			
6.11.1 NY!	Djuren får inte utfodras med fiskmjöl. Undantag: Fiskmjöl får ges till smågrisar upp till 30 kg.	Följesedlar eller eventuella recept finns, som visar att kravet uppfylls.			
6.12.1 NY!	För att säkerställa vattenkvaliteten ska kemisk och mikrobiologisk analys utföras och åtgärder ska vidtas om analysresultatet visar på brister. Gäller ej kommunalt vatten.	a) Resultat från en kemisk vattenanalys finns från senaste 5 årsperioden. b) Resultat från en mikrobiologisk vattenanalys finns från senaste 12 månaders perioden. c) Om ny brunn tagits i drift finns analysresultat från när den togs i drift. d) Vidtagna åtgärder finns dokumenterade.			
6.13.1	Minst 70% (ts) av foderstaten beräknad på årsbasis ska vara svenskodlad.	Dokumentation över företagets växtodling, inköpt foder samt djurens foderstater visar att kravet uppfylls.			

		UPPFYLLS REGELN?			
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV			
6.14.1	Minst 30% (ts) av foderstaten ska utgöras av gröda odlad enligt IP Sigill regler.	Dokumentation över företagets växtodling, inköpt foder och sålda grödor samt djurens foderstater visar att ett av följande alternativ uppfylls: 1. Minst 30% av foderstaten utgörs av grödor från gårdens egen växtodling. 2. Minst 30% av foderstaten utgörs av grödor från annat IP Sigill-certifierat företag. 3. Inköpt foder har kvittats mot grödor från gårdens egen växtodling. Detta under förutsättning att motsvarande minst 30% av foderstaten har sålts till annat ändamål än IP Sigill-certifierad verksamhet.			
6.15.1 NY!	Soja- och oljepalmsprodukter som används i produktionen ska vara certifierade enligt RTRS, ProTerra, RSPO, Rainforest Alliance eller vara ekologiskt certifierade.	a) Dokumentation finns för inköpt foder där certifikat framgår. b) Innehåll av soja och oljepalmsprodukter i foderstaten redovisas.			
6.16.1	Foder innehållande genmodifierade råvaror får ej användas i företagets verksamhet. Undantaget är produkter som tillverkas i slutna system, t.ex. vitaminer eller oavsiktlig inblandning under 0,9%.	Fakturor, leveranssedlar eller liknande finns som visar att GMO inte förekommer i inköpt foder.			

7 LÄKEMEDEL OCH ÖVRIGA BEHANDLINGAR

För att säkerställa en god djuromsorg och livsmedelssäkerhet ska all läkemedelsbehandling utföras av behörig person, journalföras och bygga på diagnos från en veterinär.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
7.1.1 S	<p>Behandling med läkemedel och operativa ingrepp får endast utföras av veterinär eller annan behörig person.</p> <p>Alla läkemedel, inklusive homeopatiska medel, naturläkemedel eller liknande ska vara godkända alternativt registrerade av ansvarig nationell myndighet (Läkemedelsverket) eller användas enligt kaskadprincipen.</p> <p>Djurskyddsdeklaration ska finnas vid villkorad läkemedelsanvändning och sparas i 2 år.</p> <p><i>Villkorad läkemedelsanvändning innebär att en lantbrukare under vissa förutsättningar kan ha läkemedel hemma och inleda behandling själv om vissa särskilt bestämda symptom uppstår.</i></p> <p><i>Kaskadprincipen innebär bl.a. att en veterinär på eget ansvar, i enskilda fall, får förskriva preparat som inte är godkända för djurslaget eller använder annan dos/administreringssätt än det som godkänts för preparatet.</i></p>	<p>a) Om kirurgisk kastrering görs</p> <ul style="list-style-type: none"> - sker den före en veckas ålder - finns rutiner för utförandet som också kan demonstreras - finns utbildningsbevis för kurs i lokalbedövning - finns dokumentation för den mängd läkemedel som förskrivits för lokalbedövning och smärtlindring som överens stämmer med antalet behandlade smågrisar i produktion. <p>b) Operativa ingrepp utförs av veterinär eller annan behörig person och sker under lokalbedövning och smärtlindring.</p> <p>c) Personal som utför villkorad läkemedelsanvändning har genomgått utbildning enligt SJVFS 2019:32, bilaga 6.</p>			
7.2.1 S	<p>Journaler över veterinärbehandlingar och medicinering ska föras och både djurhållarens egen dokumentation och veterinärens besöksjournal ska sparas i 5 år. Föreskrivna läkemedel ska användas enligt veterinärens instruktion.</p> <p><i>Veterinärens förrättningsunderlag/ behandlingsbevis är godkänt som journal om det sparas i kronologisk ordning. Det är tillåtet att göra noteringar om uppföljande behandlingar i förrättningsunderlaget om det framgår vem som utfört behandlingen och när.</i></p>	<p>Journalen innehåller följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Diagnos. - Datum för behandling. - Klockslag för behandling om karenstiden är kortare än 24 timmar. - Djur som behandlats. - Antibiotikaanvändningen för respektive grupp (smågrisar, tillväxtgrisar, slaktgrisar, suggor) dokumenteras. - Läkemedlets namn, dosering, behandlingens längd, karenstid, namn på den förskrivande veterinären och namnet på den som behandlat djuren. - Annan behandling med, exempelvis homeopatiska preparat, naturläkemedel, traditionella växtbaserade läkemedel, humanpreparat och vissa biocider. 			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
7.2.2	Användningen av antibiotika eller andra läkemedel ska övervakas och förebyggas.	a) Journaler över veterinärbehandling och medicinering utvärderas löpande av en veterinär eller rådgivare. b) Om användningen av antibiotika eller andra läkemedel är anmärkningsvärt hög utarbetas en åtgärdsplan tillsammans med en veterinär. c) Åtgärderna i planen genomförs.			
7.3 	Karenstiderna för använda läkemedel ska hållas vid leverans av slaktdjur och livdjur. <i>Djur som köps eller säljs inom karenstiden åtföljs av ett intyg där preparat, behandlingsdatum och karenstiden framgår.</i>	Rutiner finns för hur karenstiderna beaktas (de kan ingå i skötselrutinerna).			
7.4	Om det vid medicinering blivit kvar en avbruten injiceringsnål i djuret, ska djuret identifieras och märkas.	I händelse av kvarbliven nål meddelas slakteriet innan djuret skickas till slakt och ytterligare åtgärder avgörs i dialog med slakteriet.			
7.5 	Om läkemedel eller fodertillsatser blandas i foder eller i vatten på gården ska riskerna med detta gås igenom och förebyggas. Inblandning av läkemedel i foder eller vatten ska noteras i journal, som sparas i minst 5 år. Journalen ska innehålla följande: - inköpsdatum - mängd - referens till recept utfärdat av veterinär - namn på läkemedlet (samt ev. batchnummer) - blandningsdatum - namn/beskrivning på fodret - använd mängd läkemedel - djur/flock som fodret är avsett för - signatur av den som ansvarar för blandningen.	a) Djurägare och djurskötare har kunskap om vilka risker som finns vid dosering och hantering, samt hur dessa risker ska hanteras. b) Journal finns. OBS! detta gäller även förblandningar och premixer som blandas i fodret på gården om de innehåller läkemedel eller fodertillsatser.			
7.6	Förvaring och hantering av läkemedel, kanyler, sprutor, skalpeller etc. ska ske på ett säkert sätt och läkemedelsrester, använda kanyler och liknande ska destrueras på ett säkert sätt (t.ex. via lokal hantering av riskavfall eller via apoteken).	Förvaring av läkemedel - följer veterinärens anvisningar avseende temperatur och hållbarhet för varje enskilt preparat - sker så att foder inte förorenas - är utformad så att läkemedel och tillhörande utrustning inte är åtkomliga för andra än behörig personal.			
7.7.1	Hormonbehandling får endast utföras när det är veterinärmedicinskt motiverat.	Journal finns vid hormonbehandling.			

8 FODER, VATTEN OCH UTFODRING

Ett gott hälsoläge uppnås genom målmedvetet och långsiktigt arbete för att förhindra spridning av sjukdomar. Låg sjukdomsfrekvens leder till mindre användning av läkemedel vilket bidrar till hög livsmedelssäkerhet och minskad utveckling av läkemedelsresistenta bakterier. God hygien är grunden i smittskyddsarbetet vid besök. Genom kunskap om smittskydd, försiktighetsrutiner vid mottagning av nya djur och att avstå från import av levande djur stärks smittskyddet ytterligare.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
8.1.1 NY! S	<p>För att undvika spridning av sjukdomar gäller generellt ett allmänt besöksförbud i stallarna. Detta gäller även för tjänsteleverantörer för t.ex. installation, reparation, underhåll och kontroll.</p> <p>Besök kan ske i begränsad omfattning under förutsättning att</p> <ul style="list-style-type: none"> - besökare informeras om att de vid besöket måste vara friska och fria från smittsamma sjukdomar - väl rengjorda kläder och skor alternativt överdragskläder och skoskydd av engångsmaterial används vid besök i stallar - besökare tvättar händerna med varmt vatten och flytande tvål samt använder handdesinfektionsmedel både före och efter besök i stallar - besökare tvättar händerna om de under besöket kommer i kontakt med djur eller gödsel - besöken dokumenteras i en journal - datum för senaste besök i annan grisbesättning, typ av besättning och lokalisation dokumenteras. 	<p>a) Rutiner finns och tillämpas b) Skriftlig besöksjournal finns.</p>			
8.2	<p>Efter utlandsvistelse ska särskild försiktighet vid tillträde till djurstallar beaktas.</p>	<p>a) Om besökare har varit i kontakt med klövdjur eller djurbesättningar, får stallet beträdas först efter 48 timmar och först efter 5 dygn vid besök i områden där mul- och klövsjuka förekommer. b) Kläder som använts vid besök i utländsk besättning tvättas och skor/stövlar rengörs och desinficeras.</p> <p>Obs! Regeln gäller även för entreprenörer.</p>			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
8.3	<p>Rutiner ska finnas för skadedjursarbete som innehåller förebyggande åtgärder, som förhindrar att skadedjur (gnagare, fåglar, skadeinsekter) tar sig in till och/eller etablerar sig i utrymmen där produkter förvaras eller hanteras.</p> <p>Eventuell skadedjursbekämpning ska dokumenteras och innehålla information om: preparat (namn), mängd preparat, datum då medlet lades ut och planerat slutdatum, plats, utförare, och typ av skadedjur.</p> <p>OBS! Särskilt tillstånd krävs för att själv få använda råttgifter (rodenticider).</p>	<p>a) Öppningar är täta, eventuellt försedda med skydd.</p> <p>b) Avfall som kan bli föda röjs undan.</p> <p>c) Ytor närmast byggnader hålls fria från vegetation och annat material som kan ge skydd.</p> <p>d) Dokumentation finns om eventuell skadedjursbekämpning.</p>			
8.4	<p> Det ska finnas rutiner för agerande vid misstanke om utbrott av sjukdom med allvarliga konsekvenser för smittskydd och/eller livsmedelshygien.</p> <p><i>Lista på anmälningspliktiga sjukdomar finns i Jordbruksverkets föreskrift SJVFS 2013:23</i></p>	<p>a) Rutiner finns där det framgår att</p> <ul style="list-style-type: none"> - kontrollmyndighet och veterinär ska kontaktas omedelbart - anvisningar från ansvarig myndighet ska följas - handlingar som berör sjukdomsmisstanken/ utbrottet ska sparas i 5 år. <p>b) Personal känner till kravet.</p>			
8.5.1	<p>Om gården bedriver besöksverksamhet och besökaren erbjuds möjlighet till direktkontakt med djur gäller ytterligare bestämmelser förutom de som återfinns under regel 8.1-8.2 enligt följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Besöksregler ska tas fram och vara kända av alla anställda. - Om gården har tre eller fler besökstillfällen per år ska detta anmälas till ansvarig myndighet. <p><i>I Sverige är Länsstyrelsen ansvarig myndighet.</i></p>	<p>a) Besöksregler finns framtagna i samråd med anläggningens veterinär.</p> <p>b) Personal känner till de framtagna besöksreglerna och informerar om dem vid besök.</p> <p>c) Om gården har tre eller fler besökstillfällen per år finns dokumentation som visar att en anmälan har gjorts.</p>			
8.6	<p>Gödselhantering ska vara utformad så att all gödsel ska kunna transporteras bort vid utgödsling och lagras skilt från stallet.</p>	<p>Gödsel lagras skilt från stallet.</p>			
8.7.1	<p>Importerade djur får inte ingå i besättningen.</p>	<p>Dokumentation finns som visar ursprung av djur.</p>			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
8.8.1 NY!	<p>Ett program för smittskydd i besättningen, som kontrolleras av veterinär ska finnas. Programmet ska omfatta kraven i bilaga 7.</p> <p>Besättningen ska ha kontrollintervall enligt nedan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Livdjursbesättningar och galtstationer, kontrollintervall 12 månader. - Centralenheter inom suggring/pool med tillhörande satelliter, kontrollintervall 18 månader. - Övriga besättningar, kontrollintervall 24 månader. 	<p>Dokumentation finns som visar att kraven i bilaga 7 uppfylls.</p> <p><i>Ett sätt att uppfylla kravet är anslutning till ”Smittsäkrad besättning”.</i></p>			
8.9.1 NY!	<p>Stoppskyltar ska finnas på alla dörrar och huvudingång, förutom på dörrar som är reglade inifrån.</p> <p>Huvudingång ska markeras på ett tydligt sätt och telefonnummer till ansvarig djurhållare/personal ska finnas angivet på skyltarna. Vid utomhusproduktion ska motsvarande stoppskyltar finnas i anslutning till varje hägn.</p>	<p>a) Stoppskyltar finns.</p> <p>b) Telefonnummer till ansvarig djurhållare/personal finns.</p>			
8.10.1 NY!	<p>Det ska finnas en rutin som säkerställer att utlastningsutrymmet tvättas och i möjligaste mån desinficeras efter varje utlastning.</p> <p>Redskap, skivor, kläder, skodon m.m. som används i utlastningsutrymmet ska inte användas i övriga besättningen.</p> <p>Om det finns ett särskilt utlastningsutrymme så får det inte användas som förvaringsutrymme.</p>	Rutin för rengöring av utlastningsutrymmet finns.			
8.11.1 S	<p>Vid om- eller nybyggnation ska avlopp från toalett byggas så att det inte leds till gödselbrunn alternativt att avloppsvattnet genomgår behandling som avdödar eventuella smittämnen innan det leds till gödselbehållare. I befintliga anläggningar får avlopp ledas till gödselbrunn under förutsättning att toaletten används endast av gårdens personal och att personal som varit utomlands inte använder toaletten de första 7 dagarna efter hemkomsten.</p>	Kravet uppfylls.			

9 SPÅRBARHET AV PRODUKTER

Korrekt märkning och dokumentation för produkter är avgörande åtgärder för att göra det möjligt att spåra och återkalla produkter som inte är säkra.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
9.1 NY!	Det ska gå att spåra livsmedelsprodukter, djurfoder och utsäde som säljs från företaget till mottagaren. Dokumentation ska sparas i minst 2 år och innehålla <ul style="list-style-type: none"> - mottagarens namn och adress - produktslag - identifikation av produkt och certifieringsgrad - leveransdatum - mängd. 	Dokumentation finns för livsmedelsprodukter, djurfoder och utsäde som säljs från gården.			
9.2 NY!	Det ska gå att spåra införskaffade livsmedelsprodukter, djurfoder och utsäde tillbaka till produktionsplatsen. Dokumentation ska innehålla <ul style="list-style-type: none"> - leverantörens namn och adress - produktslag - identifikation av produkt och certifieringsgrad - leveransdatum - mängd. 	Dokumentation finns för livsmedelsprodukter, djurfoder och utsäde som köps in.			

10 TRANSPORT

Djuren ska ges de bästa förutsättningarna att klara av lastning och transport på ett för djuren så skonsamt sätt som möjligt. Planering av momenten utifrån kunskap om hur djuren reagerar i olika situationer och inför olika synintryck minskar risken för skador på både djur och människor. Riskerna för smittspridning ska också minimeras vid dessa moment.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
10.1.1 	Djurägaren som själv beställer transporten ska kunna visa att djurtransporten från gården till slakteriet utförs av registrerad och godkänd transportör. <i>I Sverige finns register över transportörer och giltiga kompetensbevis hos Jordbruksverket.</i>	Transporttillstånd finns för anlitad transportör.			

		UPPFYLLS REGELN?			
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
10.2.1	<p>Drivning av djuren ska ske på ett lugnt och skonsamt sätt och djuren kan tydligt uppfatta drivvägen. Hjälpmedlen får inte orsaka skador och ska inte användas för att slå djuren.</p>	<p>Vid drivning tillämpas rutiner som innebär att</p> <ul style="list-style-type: none"> - djuren kan uppfatta drivvägen tydligt och kan/behöver inte välja väg - djuren hanteras på ett sätt som inte orsakar smärta eller onödigt lidande - drivskivor och andra hjälpmedel används endast för att leda, flytta och för att uppmäna djuren - elpådrivare inte används. 			
10.3.1	<p>Utlastning av djur ska ske på ett lugnt och skonsamt sätt och drivvägarna ska vara utformade på ett sätt som underlättar utlastningen.</p>	<p>a) Utlastningen är utformad så att transportfordo- nets lastningsramp får minsta möjliga lutning. b) Underlaget är halkfritt och vid behov försett med tvärgående ribbor. c) Ändamålsenliga grindar finns för att ansluta bilens ramp mot utlastningsutrymmet. Grindarna går att sätta fast och är anpassade för djurslaget. d) För utegångsdjur finns möjlighet att arrangera samlings- och drivfällor för pålastning.</p>			
10.4.1	<p>Endast djur som bedöms som friska får transporteras.</p> <p>Undantag: Sjukt eller skadat djur får transporteras till veterinär om transporten är brådskande även om kravet inte uppfylls. Det får inte finnas någon risk för att djuret kan lida av transporten.</p>	<p>Rutin finns för att bedöma djurhälsan inför transport som omfattar</p> <ul style="list-style-type: none"> - vilka sjukdomstecken man ska titta på - vilka åtgärder som ska vidtas om ett sjukt eller skadat djur påträffas. 			
10.5.1	<p>Transport av nyfödda smågrisar och dräktiga djur ska ske enligt följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dräktiga suggor får inte transporteras senare än 3 veckor före beräknad grisning och tidigast 1 vecka efter grisning. - Nyfödda smågrisar får transporteras tidigast efter 1 vecka och naveln ska vara helt läkt. - Vid mer än dygnslånga transporter får transporten ske senast 6 veckor före beräknad grisning. 	<p>Transport av nyfödda smågrisar och dräktiga djur sker inte i annan utsträckning än kravet.</p>			
10.6.1	<p>Inomgårds- och mellangårdstransporter ska ske så att risken för spridning av smittor minimeras.</p> <p>Detta gäller vid transporter som är under lantbrukarens/producentens ansvar.</p>	<p>Transporten rengörs alltid mellan transport av djur från olika besättningar.</p>			

	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	UPPFYLLS REGELN?		
			JA	NEJ	EJ REL
10.7.1 S	När djur skickas till slakt ska djurägaren skicka med dokumentation som innehåller följande: - Djurens identitet, ursprung och ägare. - Avsändningsort. - Datum och tid för avsändning. - Avsedd bestämmelseort. - Förväntad transporttid. - Intyg på att djuren är friska enligt djurägarens/ansvariges bedömning. - Att djuren kommer från en gård som inte är spärrad pga. smittsam sjukdom	Informationen finns tillgänglig.			

11 GRUNDFÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PRODUKTSÄKERHET

Grundförutsättningarna beskriver allmänna förebyggande åtgärder som minimerar risken för kontaminering från avfall, skadedjur, kemiska produkter och brister i en hygienisk hantering. Åtgärder och rutiner för att få ordning och reda utgör grunden i ett företags arbete mot en säker produktion och säkra produkter.

	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	UPPFYLLS REGELN?		
			JA	NEJ	EJ REL
11.1.1	Ordning och reda ska råda.	a) Arbetsstället ger ett ordnat och strukturerat intryck. b) Avsedda platser för förvaring av utrustning/material som används i den certifierade verksamheten finns. c) Särskilda platser för hantering och förvaring av avfall finns.			
11.2.1 S	Allt avfall ska hanteras och lagras så att förorening och smittspridning förhindras.	a) Allt avfall omhändertas av kommunens retur- och återvinningssystem eller av annan godkänd mottagare. b) Journal över typ och mängd av farligt avfall t.ex. oljor, bekämpningsmedel, färg som uppstår på företaget finns. c) Kvitton/fakturor eller avfallsjournal som visar att farligt avfall har avyttrats på ett godkänt sätt finns.			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
11.3.1	Lagring av gödselmedel ska ske på ett säkert sätt för miljö, människor, djur och så att foder och livsmedel inte förorenas.	<p>Det finns rutiner så att lagring och hantering av mineral- och organiskt gödselmedel sker på ett ordnat sätt, väl åtskilt från utsäde, förpackningsmaterial, foder och livsmedel inkl. skördade produkter, så att risker för kontaminering undanröjs.</p> <p>Lagringsutrymme(n)/gödselbrunn för stallgödsel är</p> <ul style="list-style-type: none"> - tätt och utformat så att läckage inte sker - utrustad med stabilt sväntäcke eller täckning på urin- och flytgödselbehållaren om företaget har fler än 10 djurenheter - täckt vid påfyllning om företaget har fler än 10 djurenheter - utrustad med ett tätt stängsel eller ett stabilt lock om kanten ligger mindre än 1,20 m ovan för marken. Höjden på stängslet är anpassat till snöförekomst och eventuell ramp i anslutning till gödselbrunnen. 			
11.4.1	<p>Förvaring av kemiska produkter ska ske på ett säkert sätt för människor, djur och miljö.</p> <p><i>OBS! Se specifika krav för växtskyddsmedel i punkt 13.6.2</i></p>	<p>a) Förvaring av kemiska produkter sker avskilt från:</p> <ul style="list-style-type: none"> - foder och livsmedel, inkl. skördade produkter samt förpackningsmaterial - obehöriga inkl. barn. <p>b) Kemiska produkter förvaras och hanteras, så långt det är praktiskt möjligt, i originalförpackningar. Om en förpackning måste delas är den nya förpackningen märkt på samma sätt som originalförpackningen med; namn, farosymbol och eventuell färgkod.</p> <p>c) Lagring, förvaring och hantering sker så att läckage till mark och vatten inte uppstår.</p> <p>d) Aktuella säkerhetsdatablad för de produkter som förvaras är tillgängliga.</p> <p>e) Förvaring av kemiska produkter som är brandfarliga eller klassificerade som explosiva, sker avskilt från övriga kemikalier och följer kraven ovan.</p>			

12 ODLINGSPLATSEN OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

En riskbedömning av odlingsplatsen är en grundförutsättning för en säker produktion. Resultatet från riskbedömningen används som ett verktyg för att bestämma hur produktionen ska bedrivas och vad som ska odlas på platsen. Vid en sådan riskbedömning är en karta över verksamheten ett bra hjälpmedel. En permanent skyddszon mot vattendrag minskar risken för läckage av fosfor och växtskyddsmedel till vatten. Biologisk mångfald är en självklar del av IP-standarden och främjandet av mångfalden och ger mycket tillbaka till odlingen i form av fler nyttodjur och ökad pollinering.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
12.1.1 <div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; width: 20px; height: 20px; display: flex; align-items: center; justify-content: center; margin: 5px 0;">S</div>	<p>En karta (kan utgöras av SAM-karta) som visar var verksamheten bedrivs och viktiga objekt som företaget måste ta hänsyn till i sin verksamhet ska finnas.</p> <p>Kartan ska innehålla</p> <ul style="list-style-type: none"> - produktionsplatser som bruknings-/gårdscentrum, växthus och packlokal, växtodlingsskifte/ odlingskvarter, beten och betesmarker - miljö känsliga objekt (skyddsobjekt) som öppet vatten (vattendrag som är vattenförande hela året) - platser som omfattas av skydds- och skötselåtgärder (landskapselement, biotoper och vilda växter och djur) - vattentäkter (även inom 12 meter på grannens areal) - dammar och mägerhål. <p>Om verksamheten är koncentrerad till ett mindre område, räcker det att komplettera situationsplanen med de uppgifter som anges i verifieringskravet.</p> <p>De beteckningar/namn som anges på kartan ska överensstämma med uppgifter i odlingsjournaler och journaler för utförd växtskyddsbehandling.</p>	<p>En uppdaterad och aktuell karta som är relevant för verksamheten produktionsplatser finns.</p>			

		UPPFYLLS REGELN?			
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
<p>12.2.1</p> <p>NY!</p> <p>S</p>	<p>Miljöer som är extra viktiga för den biologiska mångfalden ska skyddas från skada. Undantag från regeln medges om dispens kan uppvisas från berörd myndighet om tillåtelse att få utföra ingrepp på en miljö.</p> <p><i>Åtgärder som kan orsaka skada är t.ex.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - schaktning, utfyllnad och grävning - deponering av jordmassor, gödsel eller större mängder sten - spridning av växtskyddsmedel och gödselmedel för nära intill miljön - avverkning av träd i allé - nedläggning av dränering/täckdikning som dränerar diket eller våtmarken - underhållsrensning av diken under april-juni som kan skada groddjur och fåglar - plöjning så nära diken och småvatten att erosion uppstår - grävning som skadar alléträd eller äldre träds rötter - skadlig körning över eller för nära biotopskyddade områden. 	<p>a) Om nedanstående naturelement/miljöer förekommer finns de markerade på kartan enligt 12.1.1</p> <ul style="list-style-type: none"> - alléer (inklusive rotsystem) - enstaka träd på jordbruksmark - källor med omgivande våtmark - småvatten och våtmarker (inklusive vattendrag och öppna diken som inte är anlagda vägdiken) - odlingsrösen - pilevallar - stenmurar - åkerholmar. <p>b) Arbetsätt tillämpas för att skydda de aktuella miljöerna.</p>			
<p>12.3.1</p> <p>NY!</p> <p>S</p>	<p>Åtgärder ska vidtas för att främja den biologiska mångfalden. Åtgärder som tillsammans är värda minst 5 poäng ska vara vidtagna senast den 31 december 2022. Åtgärder som tillsammans är värda minst 7 poäng ska ha vidtagits senast den 31 december 2024.</p> <p>Åtgärder ska väljas från listan "Åtgärder för biologisk mångfald" som finns på www.sigill.se</p>	<p>Dokumentation och inspektion visar att åtgärder har vidtagits.</p>			

	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	UPPFYLLS REGELN?		
			JA	NEJ	EJ REL
<p>12.4.1</p> <p>NY!</p>	<p>I s.k. nitratkänsliga områden ska åtgärder för att minska läckage av växtnäring till vattendrag vidtas.</p>	<p>Någon av följande åtgärder har genomförts:</p> <p>a) En minst 6 m bred skyddszon har anlagts utmed sjöar och vattendrag som är vattenförande hela året. Skyddszonen har:</p> <ul style="list-style-type: none"> - etablerats senast 30:e juni - insätts med fröblandning som innehåller minst 15 viktprocent blommande örter, som gynnar pollinerare, enligt dokumentation på t.ex. leveranssedlar. OBS! Max 15 viktprocent får vara vallbaljväxter (för att undvika överskottet av kväve i marken). - inte gödslats med stall- eller mineralgödsel efter etablering - inte putsats eller skördats före 1 juli (gäller flerårig skyddszon). <p>b) Anpassade skyddszoner har anlagts på erosionsbenägen mark, eller mark som löper risk att översvämmas (t.ex. mark i anslutning till ytvattenbrunnar eller svackor på åkermark) Skyddszonen har:</p> <ul style="list-style-type: none"> - etablerats senast 30:e juni - insätts med fröblandning som innehåller minst 15 viktprocent blommande örter, som gynnar pollinerare, enligt dokumentation på t.ex. leveranssedlar. OBS! Max 15 viktprocent får vara vallbaljväxter (för att undvika överskottet av kväve i marken). - inte gödslats med stall- eller mineralgödsel efter etablering - inte putsats eller skördats före 1 juli (gäller flerårig skyddszon). <p>c) Våtmark har anlagts nedströms i vattendrag och finns markerade på en karta.</p> <p>d) En fosfordamm har anlagts nedströms i vattendrag och finns markerade på en karta.</p> <p>e) Strukturkalkning har skett på lerjord (minst 25% lerhalt) med minst 6 ton strukturkalk/ha. Dokumentation finns i form av t.ex. faktura.</p> <p>f) Kalkfilterdiken med strukturkalk har anlagts på lerjordar (minst 25% lerhalt).</p> <p><i>Som vattendrag räknas bäck, å, flod, älv, kanal eller damm.</i></p>			

13 ETABLERING OCH ÅTGÄRDER I VÄXANDE GRÖDA

Reglerna omfattar utsäde, gödselmedel och spridning av gödselmedel, vatten och användning av växtskyddsmedel. Rätt val och en god hantering av gödselmedel, växtskyddsmedel och vatten är avgörande faktorer för en säker produktion av spannmål och oljeväxter. En journal över utförda åtgärder gör det möjligt att utvärdera vilka resultat som uppnåtts och är nödvändig för att kunna spåra och felsöka om det uppstår kvalitetsproblem i produktionen. Inköp av friskt utsäde, dokumenterad växtodlings- och gödslingsplan, säker förvaring av gödselmedel, skyddsavstånd vid spridning av gödselmedel och vid växtskyddsbehandlingar samt att arbeta enligt principerna för integrerat växtskydd är exempel på åtgärder som bidrar till att säkerställa produktionens ansvar för livsmedelssäkerhet och miljöansvar. All användning av bekämpningsmedel ska alltid kunna motiveras.

		UPPFYLLS REGELN?			
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
UTSÄDE					
13.1.1	Endast GMO-fria grödor får odlas och hanteras på företaget. Dokumentation som styrker detta ska sparas i 5 år.	Intyg, eller annan dokumentation (till exempel fakturor, leveranssedlar eller en skriftlig försäkran) finns, som visar att frö, annat utsäde och plantmaterial är GMO-fritt.			
S					
13.1.2	Utsäde för havre, korn, råg, rågvete och vete som används eller hanteras inom företagets verksamhet ska i första hand inte vara kemiskt betat. Dokumentation som styrker detta ska sparas i 5 år.	Det finns intyg, eller annan dokumentation, (till exempel offert, beställning, fakturor, leveranssedlar eller en skriftlig försäkran), som visar att utsäde för havre, korn, råg, rågvete och vete inte är kemiskt betat eller att sådant utsäde inte finns att tillgå.			
NY!					
13.1.3	Förvaring, hantering och användning av betat utsäde ska ske på ett säkert sätt så att kontaminering undviks.	a) Förvaring och hantering sker åtskilt från färdiga produkter. b) Förvaring sker i tätt, oskadat emballage med märkning som tydligt visar att utsädet är betat.			
GÖDSELMEDEL					
13.2.1	Fraktioner från enskilda avlopp eller avloppsslam ska inte användas i växtföljden. Förbudet gäller även färdiga jordblandningar där dessa komponenter ingår. För mark som tidigare gödslats med fraktioner från enskilda avlopp eller avloppsslam gäller en karenstid på 5 odlingssäsonger utan tillförsel av slam eller avloppsfraktioner innan den kan brukas för certifierad produktion.	Skriftlig försäkran finns som visar att kravet uppfylls.			
S					
13.2.2	Mineralgödsel och andra gödselmedel, t.ex. aska, med lågt kadmiuminnehåll ska användas. Tillåtet innehåll är max - 12 mg Cd per kg P i NP- och NPK-produkter. - 30 mg Cd per kg P i P- och PK-produkter. <i>OBS! Gäller ej stallgödsel.</i>	Dokumentation, t.ex. intyg från leverantören, finns som visar att endast tillåtna produkter används.			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
13.2.3	<p>Biogödsel/rötresten får endast användas på grödor som alltid värmebehandlas innan konsumtion och endast under förutsättning att det är certifierat enligt SPCR 120, anläggningsskatt A, med tilläggskrav på kadmiumbalans.</p> <p>Undantag från kravet om kvalitetssäkring gäller för biogödsel/rötresten från enbart stallgödsel och skördeprodukter från växtodling.</p>	<p>a) Växtodlingsplan finns, som visar på vilken gröda biogödsel/rötresten har använts.</p> <p>b) Dokumentation finns, som visar att biogödsel/rötresten är kvalitetssäkrad.</p> <p>c) Produktspecifikation finns, med uppgifter om innehåll av halter av bly, kadmium, koppar, krom, kvicksilver, nickel och zink, samt innehåll av andra föroreningar.</p>			
SPRIDNING AV GÖDSEL					
13.3.1	<p>En växtodlings- och gödslingsplan för kommande säsong ska finnas och tillförd mängd gödselmedel ska anpassas till grödans behov och platsens förutsättningar.</p> <p>Växtodlings- och gödslingsplanen ska sparas i minst 5 år eller för den tidsperiod som motsvarar en hel växtföljd om denna är längre än 5 år.</p>	<p>En växtodlings- och gödslingsplan finns för all åkermark som ingår i den certifierade verksamheten. Planen har följande uppgifter per skifte/odlingsplats:</p> <ul style="list-style-type: none"> - förfrukt - årets gröda och sort - förväntad skörd - markkartering och markens skattade växtnäringsleverans under säsongen (förfruktseffekt, stallgödselns långsiktiga leverans och kvävefixering) - planerad giva av N, P och K i mineralgödselmedel, stallgödsel och/eller andra organiska gödselmedel. 			
13.3.2	<p>Nationella kontrollmyndighetens rekommendationer för gödsling och kalkning ska utgöra maximal giva för de grödor där rekommendationer finns. Eventuella avsteg ska kunna motiveras och styrkas av analys eller annan dokumenterad behovsbedömning.</p>	<p>Underlag finns för använd kvävegiva som baseras på:</p> <ul style="list-style-type: none"> - förfrukt - mullhalt - mineralisering - årsmån - grödans utveckling - förväntad skörd och eventuella kvalitetskrav t.ex. proteinhalt. 			
13.3.3	<p>Stallgödsel och andra organiska gödselmedel får inte tillföras i en större mängd än vad som motsvarar 22 kg totalfosfor per hektar spridningsareal, beräknat som ett genomsnitt under en sammanhängande, löpande femårsperiod.</p>	<p>Rutin finns för hur man uppfyller kravet på maximal fosforgiva.</p>			
13.3.4	<p>Kväveinnehållet (ammoniumkväve) i urin- och flytgödsel ska fastställas minst 1 gång varje år. Proverna ska tas ut under omrörning i samband med spridning.</p> <p>Resultatet från analysen ska sparas i minst 5 år.</p>	<p>Analysresultat från laboratorium eller egen analys finns för urin- och flytgödsel som sprids på åkermark som ingår i den certifierade verksamheten.</p>			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
13.3.5	Gödsel får inte spridas så att skada uppstår på miljö-, kultur- eller naturvärden.	a) Spridning av gödsel sker så att det inte hamnar utanför åkermark. b) Spridning av gödsel sker inte på ett sätt som skadar natur- och kulturvärden på ängs- och betesmark.			
13.3.6	Skyddsavstånd vid gödselspridning ska hållas till sjöar och vattendrag som är vattenförande hela året. Följande avstånd ska hållas: - 2 m om precisionsgödsling tillämpas med rampspridare, släpplangspridare, radgödsling, droppbevattning. - 6 m i alla andra fall. Avståndet ska mätas från strandlinjen vid högvatten och ska markeras på en (fält)karta.	a) En (fält)karta finns med markerade avstånd. b) Ett arbetssätt tillämpas som säkerställer att avstånden hålls.			
13.3.7	Stallgödsel och andra organiska gödselmedel ska spridas vid lämpliga tider under året ur miljösynpunkt.	Rutiner finns som säkerställer att kravet uppfylls.			
13.3.8 NY!	Vid spridning av mineralgödselmedel i växande gröda eller i begynnande stråskjutning ska behovet av kväve mätas vid minst ett tillfälle under växtsäsongen. Kvävegivan ska anpassas efter det uppmätta behovet. EXEMPEL PÅ METODER - CropSAT - N-sensor - Växtanalys - Klorofyllmästare t.ex. SPAD OBS! Gäller endast för spannmål och oljeväxter.	Vilken metod som används för att mäta kväve och hur kvävegivan anpassas till det uppmätta behovet kan redovisas.			
LAGRING AV GÖDSELMEDEL					
13.4.1 S	Lagringskapaciteten för stallgödsel ska vara tillräcklig för den produktion som bedrivs. Vid förändring av produktionen ska lagringskapaciteten anpassas till detta.	Att lagringskapaciteten är tillräcklig kan styrkas med en dokumenterad beräkning. I beräkningen ingår följande parametrar: - Djurslag, antal djur, foderstat, uppfödningssystem, strömedel etc. - Vattentillskott från disk, rengöring och spill. - Tillförsel från nederbörd och dränering.			

		UPPFYLLS REGELN?			
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
VATTEN					
13.5.1 NY! S	<p>Uttag av bevattningsvatten ska ske på ett hållbart sätt, dvs. på ett sätt som inte skadar allmänna eller enskilda intressen.</p> <p><i>Med allmänna intressen menas främst påverkan på den omgivande miljön i stort, t.ex. att kontakt mellan olika vattensystem skärs av (klipps av), stor minskning av vattennivåer eller vattenflöden, eller blottläggning av bottnar. Med enskilda intressen menas enskilda individer eller företags vattentillgång, t.ex. grannars uttag av vatten.</i></p>	Att vattenuttag sker på ett hållbart sätt kan dokumenteras, alternativt finns anmälan om vattenuttag till myndigheter eller tillstånd för vattenuttag.			
VÄXTSKYDD					
13.6.1	<p>Enbart växtskyddsmedel som är registrerade och godkända nationellt får användas. Användningen ska följa anvisningar på etikett, där även de användningsvillkor som finns kopplade till godkännandet framgår.</p> <p>Vid UPMA*, dispenser och försökstillstånd ska de villkor som är kopplade till dessa följas.</p> <p><i>*Utvidgning av produktgodkännande för mindre användningsområde eller s.k. minor use.</i></p>	<p>a) Lista/databas med nationellt godkända preparat finns.</p> <p>b) Journal för växtskyddsbehandlingar visar att kravet uppfylls.</p>			

		UPPFYLLS REGELN?			
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
13.6.2 S	<p>Växtskyddsmedel som används för yrkesmässigt bruk (klass 1L och 2L) ska förvaras på ett säkert sätt för människor, djur och miljö.</p> <p>Endast personer med giltigt kunskapsbevis för användning av växtskyddsmedel ska ha tillträde till förrådet.</p>	<p>a) Förvaring/lagring av växtskyddsmedel sker i ett utrymme som</p> <ul style="list-style-type: none"> - är låsbart - är frostfritt - har ventilation så att ackumulering av farliga ångor förhindras - är ljusst så att produktetiketter lätt kan läsas - säkerställer att ev. läckage/spill kvarhålls genom någon av följande åtgärder: <ul style="list-style-type: none"> • Täta golv med väggssocklar, och trösklar och utan golvbrunn. • Placering av medel i behållare eller liknande anordningar, som kan kvarhålla ett läckage med 110 % kapacitet av den största förpackningens volym. <p>b) Hyllor hålls rena och ytan på hyllplanen är av icke absorberande material. Om ytan på hyllplanen inte är täckt med icke absorberande material så förvaras växtskyddsmedelsförpackningar på brickor och/eller i backar som kan kvarhåller spill. Vid om- och nybyggnation ska hyllor av icke absorberande material installeras.</p> <p>c) Utrustning för omedelbar hantering av ev. spill finns, (absorberande medel, t.ex. sågspån, Absol® eller liknande), samt skyffel och behållare eller påse för uppsamling av avfallet.</p> <p>d) Flytande medel förvaras inte över fasta medel.</p>			
13.6.3 NY! S	<p>Växtskyddsförrådet ska hållas i god ordning och lagret ska inventeras regelbundet. Inventarielistan ska hållas uppdaterad så att risken för förväxling mellan preparat minimeras.</p> <p>Det ska finnas aktuella säkerhetsdatablad tillgängliga för alla preparat som förvaras i förrådet.</p> <p>Preparat som inte längre får användas, förvaras avskilt i förrådet och har tydlig märkning där det framgår att de inte får användas och ska avyttras.</p>	<p>a) En inventarielista finns över innehållet i växtskyddsförrådet, som är uppdaterad minst 1 gång per år.</p> <p>b) Inventarielistan är daterad, signerad och innehåller uppgifter om produktnamn/handelsnamn samt kvantitet.</p> <p>c) Inventarielistan är avstämd av mot aktuella uppgifter om godkända preparat från ansvarig myndighet eller annan betrodd källa.</p> <p>d) Aktuella säkerhetsdatablad för alla preparat som förvaras i förrådet är tillgängliga.</p>			
13.6.4 NY! S	<p>Hantering av växtskyddsmedel ska ske på ett säkert sätt för människor, djur och miljö.</p>	<p>a) Hantering av växtskyddsmedel sker väl åtskilt från fodermedel, färska produkter och andra livsmedel.</p> <p>b) Stor försiktighet iakttas vid förflyttning av växtskyddsmedel från förråd till plats för påfyllning/tillredning av växtskyddsmedel.</p> <p>c) Risker för kontaminering av emballage, arbetsredskap, arbetskläder, gödselmedel etc. beaktas vid all hantering av växtskyddsmedel.</p> <p>d) Personer som hanterar växtskyddsmedel använder adekvat personlig skyddsutrustning när så krävs.</p>			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
13.6.5	<p>Personer som utför behandling med växtskyddsmedel på företaget ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - ha genomgått en utbildning om användning av växtskyddsmedel i en EES-stat eller Schweiz, samt - har kunskap om hur aktuella preparat får användas. <p><i>OBS! Kravet gäller också då en extern utförare/person har anlitas att utföra växtskyddsbehandlingar (se punkt 13.6.6).</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> a) Giltigt tillstånd-/utbildningsbevis för personer som hanterar växtskyddsmedel. b) Personer som hanterar växtskyddsmedel känner till hur aktuella preparat får användas. 			
13.6.6	<p>Om någon utomstående anlitas för att utföra växtskyddsbehandlingar ska dokument finnas som visar att</p> <ul style="list-style-type: none"> - IP-standardens regler för användning av växtskyddsmedel har följts - utföraren godkänner att ta emot revision av relevanta delar i IP-standardens. 	Ett skriftligt avtal med företaget/utföraren finns enligt kravet.			
13.6.7	<p>Växtskyddssprutor som används inom den certifierade produktionen ska funktionstestas.</p> <p>Godkänt funktionstest får vara max</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 år gammalt för växtskyddssprutor som används mer än 25 ha per rampmeter och år - 2 år gammalt för övriga växtskyddssprutor <p><i>Gäller även för fabriksnya växtskyddssprutor.</i></p> <p>En egen teknisk översyn av växtskyddssprutan ska göras minst 1 gång per år. Datum för översynen ska dokumenteras.</p>	<ul style="list-style-type: none"> a) Testprotokoll finns från funktionstest utan markerade fel, för alla växtskyddssprutor som används. b) Journalföra datum finns för egen teknisk översyn. 			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
13.6.8	<p>Påfyllning av växtskyddsmedel samt ut- och invändig rengöring av växtskyddssprutan ska ske på ett säkert sätt enligt följande</p> <ul style="list-style-type: none"> - Påfyllning och/eller rengöring av växtskyddssprutan sker enligt något av nedanstående alternativ: <ul style="list-style-type: none"> • På en fungerande och tillräckligt stor biobädd eller på en plats med avlopp ut till biobädden. • På en tät och tillräckligt stor platta med uppsamling. • På biologisk aktiv mark. t.ex. i fält eller på en gräsmatta. Platsen varierar från gång till gång. - Om påfyllning/rengöring sker i fält, används en mobil påfyllningsutrustning med tank för vatten och förvaringsutrymme avsett för växtskyddsmedel. - Vid påfyllning och rengöring är skyddsavståndet minst 30 m till brunnar, diken, vattendrag och sjöar. Används platta med uppsamling eller biobädd är avståndet minst 15 m. - Påfyllning av vatten direkt från vattendrag, brunn eller liknande får endast göras med en separat pump, dvs. inte pumpen på växtskyddssprutan. <p>Biobäddar och plattor ska minst vara lika stora som sprutans bredd och längd i transportläge.</p>	Rutiner finns som säkerställer att kravet uppfylls.			
13.6.9	<p>Parkering av ej rengjord växtskyddsspruta ska ske på godkänd påfyllningsplats enligt punkt 13.6.8 eller, om växtskyddssprutan är tom, under tak.</p>	<p>a) Ej rengjord växtskyddsspruta är parkerad på godkänd påfyllningsplats. b) Tom växtskyddsspruta är parkerad under tak.</p>			

	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	UPPFYLLS REGELN?		
			JA	NEJ	EJ REL
<p>13.6.10</p> <p>NY!</p> <p>S</p>	<p>Förebyggande åtgärder för att undvika angrepp av fältsvampar (Fusarium) som kan bilda mykotoxiner ska göras.</p> <p><i>EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDER</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Minimering av rester från skörd på markytan genom sönderhackning, gäller framförallt efter vete, rågvete och havre.</i> - <i>Ordentlig nermyllning av rester från skörd, gäller framförallt efter vete, rågvete och havre.</i> - <i>Odling av majs som förfrukt till stråsäd undviks.</i> - <i>Bra växtföljd.</i> - <i>Användning av baljväxter eller/och oljeväxter som förfrukt.</i> - <i>Val av motståndskraftiga sorter.</i> - <i>Sundhetstest av utsäde och användning av friskt eller behandlat utsäde.</i> 	<p>Relevanta förebyggande åtgärder tillämpas.</p>			
<p>13.6.11</p> <p>NY</p> <p>S</p>	<p>Åtgärder i växande spannmål ska vidtas för att undvika angrepp av fältsvampar (Fusarium) som kan bilda mykotoxiner.</p> <p><i>EXEMPEL PÅ ÅTGÄRDER</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Bekämpning med växtskyddsmedel innehållande protikonazol endast under en kort period under blomningen framför allt i västra Sverige, vid regn i samband med blomningen, om det finns mycket rester från skörd på markytan efter en riskförfrukt, samt om sorten är mottaglig för fältsvampar.</i> - <i>Balanserad gödsling för att undvika förekomsten av liggsäd.</i> - <i>Separat tröskning av fältdelar som drabbats av liggsäd för att undvika kontaminering av bättre partier.</i> - <i>Skörd av spannmål så snart den är mogen och direkt torkning till lagringsbar vattenhalt.</i> 	<p>Åtgärder för att minska risken för angrepp av fältsvampar kan redovisas.</p>			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
13.6.12 NY!	Vid all behandling med glyfosat gäller följande: - Vätskemängden ska vara 100 till 150 liter per hektar. - Över 70 % relativ luftfuktighet ska råda. - Besprutning ska ske på förmiddagen. - Besprutning ska ske på torra plantor (daggfritt). - Dagstemperaturen ska vara över +15°C.	Noteringar i sprutjournalen visar att kraven uppfyllts vid behandlingar med glyfosat.			
13.6.13 NY!	Vid kvickrotsbehandling med glyfosat ska följande krav följas: - Halm ska tas bort omedelbart efter skörd eller finfördelas så att återväxten hos kvickroten inte hindras. - Minst 3 nya välutvecklade blad ska finnas på varje kvickrotsplanta. - Perioder av torka och hög temperatur ska undvikas. - Efter kraftigt regn, 20–30 mm under ett dygn, ska behandling ske tidigast efter 2–3 dagar. <i>Enstaka frostnätter, ned till -5°C, är positivt men ihållande frost är negativt. Därför rekommenderas att vänta med behandling till en period utan frostnätter.</i>	Noteringar i sprutjournalen visar att kraven uppfyllts vid behandlingar med glyfosat.			
JOURNALFÖRING					
13.7.1 S	Utförda växtskyddsbehandlingar ska journalföras utan dröjsmål och finnas sparade på företaget i minst 3 år. <i>OBS! Gäller även om behandlingen utförts av entreprenör.</i>	Noteringar i sprutjournal från varje behandling finns.			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
13.7.2	<p>Sprutjournal för utförd växtskyddsbehandling ska innehålla uppgifter som bekräftar att hänsyn tagits till miljön och livsmedelssäkerheten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - preparat (på samma sätt som det anges på preparatets etikett) - dos - tidpunkt: datum och klockslag - plats - vem som utfört behandlingen - syfte med behandlingen - karenstid - skördedatum (se också punkt 3.1 för detaljer). - temperatur- och vindförhållanden - skyddsobjekt - skyddsavstånd till skyddsobjekt - försiktighetsmått som iakttagits till skydd mot miljöpåverkan vid påfyllning och rengöring. <p>Om bigiftiga preparat har använts tillkommer följande uppgifter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - förekomst av blommande vegetation (gröda eller ogräs). - val av tidpunkt för behandling med hänsyn till pollinerande insekter. <p><i>OBS! Uppgifter om karenstid och skördedatum kan alternativt föras i skördejournal el. likn. under förutsättning att plats och tidpunkt för växtskyddsbehandling kan spåras till sprutjournalen.</i></p>	<p>Sprutjournal som innehåller fullständiga uppgifter finns.</p>			
FÖRSIKTIGHETSÅTGÄRDER					
13.8.1	<p>Skyddsavstånd vid växtskyddsbehandlingar ska hållas för att skydda sjöar och vattendrag.</p>	<p>a) Noteringar i sprutjournal som visar att</p> <ul style="list-style-type: none"> - minst 12 m skyddsavstånd hålls till vattentäkter - minst 6 m skyddsavstånd hålls till sjöar och vattendrag som är vattenförande hela året (räknat från strandlinjen vid högvatten) samt småvatten - minst 2 m skyddsavstånd hålls till dräneringsbrunnar/stenfickor och mindre diken - anpassade skyddsavstånd hålls mot vattentäkter, sjöar, vattendrag och omgivande mark (Avståndet ska anpassas efter de omständigheter som råder på platsen när spridningen utförs. <p>Observera att det anpassade skyddsavståndet aldrig kan bli mindre än de fasta skyddsavstånden som anges ovan).</p> <p>b) (Fält)karta finns med 12- och 6-meters skyddsavstånden markerade.</p> <p>c) Dräneringsbrunnar är täckta med hela lock och marken kring brunnarna (minst 2 m) är biologiskt aktiv genom täckning med halm eller annan växtlighet.</p>			

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
INTEGRERAT VÄXTSKYDD					
13.9.1	<p>Integrerat växtskydd ska tillämpas avseende växtföljder.</p> <p>S</p> <p><i>En god växtföljd (under normala förhållanden) innebär för stråsäd odling under högst 4 av 6 år alternativt 5 av 6 år om havre ingår i växtföljden. För råd om växtföljder se tillgängligt stödmaterial och växtodlingsrådgivares rekommendationer.</i></p>	Allmänna rekommendationer om goda växtföljder för aktuell gröda/kultur följs på åkermark som ingår i den certifierade verksamheten. Eventuella avvikelser kan motiveras.			
13.9.2	<p>Insatser med växtskyddsmedel ska kunna motiveras och utföras vid optimal tidpunkt.</p> <p><i>Motiv för behandling kan styrkas med hjälp av t.ex. växtskyddsbrief, rådgivning eller egna observationer gällande förekomst av skadedjur, nyttoinsekter, sjukdomar och ogräs.</i></p>	Dokumentation finns som motiverar växtskyddsåtgärder med växtskyddsmedel (kemiska eller biologiska).			

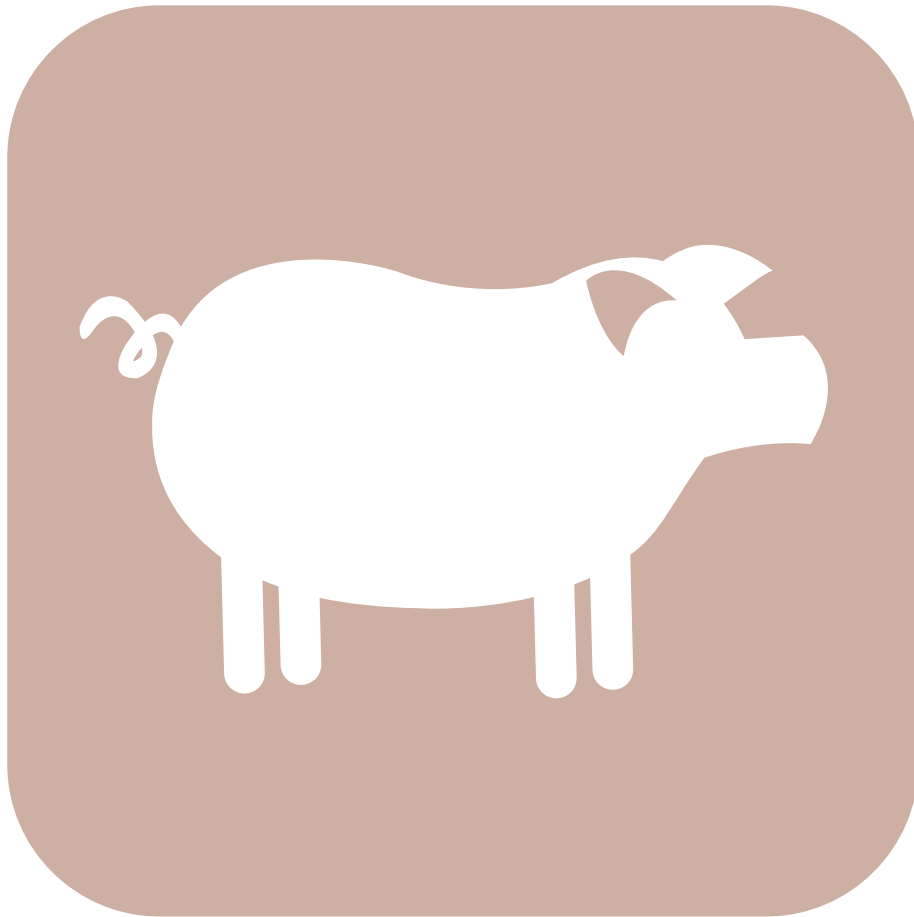
14 NÖD- OCH OLYCKSFALLSBEREDSKAP					
<p>Nöd- och olycksfallsberedskap är viktig för ett snabbt och effektivt agerande om sådana händelser uppstår samt ur arbetsmiljösynpunkt.</p>					
			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
14.1.1	<p>Rutiner ska finnas för att förebygga skada och skydda människor, djur samt egendom vid nöd- och olycksfall. Rutiner/instruktioner ska vara skrivna på ett språk som förstås av företagets arbetskraft.</p> <p>S</p>	<p>a) Rutiner är kända på företaget och innehåller uppgifter om hur man möter risker och har beredskap för</p> <ul style="list-style-type: none"> - vattenavbrott - översvämning - elavbrott - brand - olyckor med kemiska produkter. <p>b) En telefonlista finns med viktiga nummer för nöd- och olycksfallsberedskap med tillhörande rutiner. Telefonlistan är känd av alla på företaget, finnas lättillgänglig och anslagen på väl synlig plats.</p> <p>c) Brandsläckare är kontrollerade och finns lämpligt utplacerade.</p>			

		UPPFYLLS REGELN?			
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
14.2.1 S	<p>Det ska finnas en aktuell situationsplan (karta) som beskriver var viktiga objekt för nöd-och olycksfallsberedskap är belägna. Situationsplanen ska minst inkludera</p> <ul style="list-style-type: none"> - nödutgångar/utrymningsvägar för djur och människor i händelse av brand eller annan fara - första hjälpen utrustning - brandsläckare/brandpost eller släckvatten - huvudströmbrytare - nödavstängningskranar för gas och vatten. <p>Situationsplanen ska vara känd av alla på företaget, vara lättåtkomlig och anslagen på väl synlig plats. Vid behov ska den finnas tillgänglig för räddningstjänsten.</p> <p><i>Exempel på andra övriga viktiga objekt som kan ingå i situationsplanen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - plats för återsamling vid fara - tankar och oljecisterner - kemikalieförråd - säkerhetsdatablad för kemiska produkter - plats för påfyllning, rengöring av växtskyddsspruta (t.ex. biobädd) - uppställning/förvaring av växtskyddsspruta - kyllager - lagringsplats för explosiva ämnen - gastuber - anslutningsdon till reservverk. 	<p>a) Det finns en aktuell situationsplan.</p> <p>b) Situationsplanen är anslagen på väl synlig plats på aktuella arbetsstället och eventuella boenden.</p> <p>c) Situationsplanen finns tillgänglig för räddningstjänsten.</p>			
14.3.1 NY!	<p>Påfyllning och förvaring av diesel och oljor ska ske på ett sätt så att läckage och risk för spridning till grundvatten inte kan ske.</p>	<p>a) Dokumentation finns som intygar att cisterner är besiktade och godkända för användning, samt att de är i gott skick.</p> <p>b) Cisterner är placerade på sådan plats så att</p> <ul style="list-style-type: none"> - man undviker risk för påkörning - eventuellt spill kan observeras och/eller fångas upp utan risk för spridning. 			

Antal nej/avvikelser:

TILLVAL FÖR KLIMATCERTIFIERING GRIS

TILLVAL KLIMATCERTIFIERING IP SIGILL GRIS 2021

För att produktionen ska bli Klimatcertifierad enligt IP-standarderna ska, utöver reglerna i IP Sigill Gris, också dessa Tillvalsregler för klimatcertifiering följas. Tillvalsreglerna möjliggör en minskning av den totala klimatpåverkan från produktionen.

1K ENERGIANVÄNDNING I FÖRETAGET OCH KÖLDMEDIA					
Målet med reglerna är att minska klimatpåverkan genom att effektivisera energianvändningen samt ersätta fossil energi med förnybar energi på företaget.					
					UPPFYLLS REGELN?
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
1.1K NY!	<p>En energikartläggning ska upprättas för produktionens processer och aktiviteter. Kartläggningen ska förnyas minst vart 5:e år samt vid större förändringar i produktionen.</p> <p>Energianvändningen ska vara uppdelad på elenergi, dieselolja, eldningsolja, biobränsle, som t.ex. halm, flis, pellets samt ev. andra drivmedel och bränslen.</p>	<p>a) En daterad kartläggning finns av den certifierade produktionens, alternativt hela anläggningens, årliga direkta energianvändning.</p> <p>b) Energianvändningen kan styrkas med fakturor eller liknande.</p>			
1.2K	<p>Baserat på energikartläggningen ska nyckeltal för årlig använd mängd energi enligt nedan beräknas vart 5:e år.</p> <p>1. Använd mängd direkt energi i relation till arealen för växtodlingen (kWh per hektar).</p> <p>2. Använd mängd energi i relation till antalet djurenheter för djurhållningen (kWh per djurplats eller djurenhet).</p> <p>3. Drivmedelsanvändning i växtodlingen (kWh per hektar).</p> <p>Nyckeltalen 1 och 2 ska beräknas genom summering av el, diesel, eldningsolja, ev. andra drivmedel och bränslen inom den certifierade verksamheten.</p>	<p>Nyckeltal finns beräknade.</p> <p>Om energikartläggningen enbart omfattar den certifierade produktionen ska nyckeltalen beräknas som kWh per hektar, djurplats eller djurenhet som ingår i den certifierade verksamheten.</p> <p>Om kartläggningen omfattar hela anläggningen ska nyckeltalen beräknas som kWh per hektar, djurplats eller djurenhet totalt som finns på anläggningen.</p> <p><i>En sammanställning av flera oberoende kartläggningar har visat på dessa medianvärden: Slaktgrisproduktion 2900 kWh/djurenhet Smågrisproduktion 2760 kWh/djurenhet</i></p>			

	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	UPPFYLLS REGELN?		
			JA	NEJ	EJ REL
1.3K	Mängden använd fossil energi inom företaget ska minskas.	<p>a) En plan finns med förslag till energieffektivisering för t.ex. gödsling, dieselanvändning, torkning, transporter och uppvärmning/kylning och ändrade rutiner och beteenden, (t.ex. trimning och underhåll av ventilation, belysning och transportplanering).</p> <p>b) Planerade aktiviteter har genomförts inom utsatt tid.</p>			
<p>1.4K</p> <p>NY!</p> <p>S</p>	<p>Användningen av förnybar energi och förnybara drivmedel i den certifierade verksamheten ska öka enligt följande tidplan:</p> <p>2025: 50 % av den direkta energianvändningen ska komma från förnybara källor</p> <p>2028: 100 % av den direkta energianvändningen ska komma från förnybara källor.</p> <p>Andelen förnybar energi ska beräknas varje år. I beräkningen ska användningen av el, drivmedel, eldningsolja och andra bränslen ingå.</p> <p>Tillgodoräkning för egen förnybar energiproduktion är möjlig fram till 2030.</p> <p>Med förnybar energi avses vattenkraft, vindkraft, solenergi, geotermisk energi (ex. bergvärme) och biobränslen. Torv räknas inte som förnybart. Observera att RT-flis som innehåller målat och behandlat trä klassas som avfall och särskilda krav ställs då på förbränningsanläggningen.</p>	<p>a) Beräkning av andelen förnybar energi finns dokumenterad. Beräkningen är gjord för den certifierade delen av företaget eller för hela företaget.</p> <p>b) Om egen energiproduktion ingår i beräkningen, finns dokumentation över mängden producerad energi.</p> <p>c) Vid deläggande i biogasanläggning, vindkraftverk eller annan anläggning, är den totala energiproduktionen fördelad enligt de andelar företaget äger.</p>			
1.5K	Den el som används ska till 100 % komma från förnybara energikällor, exempelvis miljömärkt el eller motsvarande. Kravet ska vara uppfyllt senast ett år efter inträde i certifieringen.	<p>a) Avtal med elbolag, med datum för tecknande och varaktighet för avtalet, visar att kravet uppfylls.</p> <p>b) Vid användning av egenproducerad el finns dokumentation som visar detta.</p>			

2K TRANSPORTER OCH MASKINANVÄNDNING

Målet med reglerna är att minska klimatpåverkan från transporter och användning av maskiner inom företaget.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
2.1K NY!	<p>Förare som är fast anställda och som kör minst 80 h per år inom den certifierade verksamheten ska ha utbildning i sparsamt körsätt. Utbildningen ska omfatta minst en halv dag, där individuell och handledad praktik varvas med teori.</p> <p>För förare som är säsonganställda och kör minst 80 h inom den certifierade verksamheten ska sparsamt körsätt ingå som en del av introduktionen vid början av anställningen.</p> <p>Kravet ska vara uppfyllt senast 1 år efter inträde i certifieringen.</p>	<p>a) För fast anställda förare finns intyg från genomgången kurs.</p> <p>b) För säsonganställda kan tillvägagångssätt för utbildning i samband med introduktionen redovisas.</p>			

3K KVÄVEUTNYTTJANDE

Ett effektivt utnyttjande av kväve är en av de viktigaste åtgärderna för att minska produktionens klimatpåverkan. I odlingen innebär mindre mängder överblivet kväve att risken för lustgasavgång från mark minskar. I djurproduktionen innebär ett bättre utnyttjande av kväve i fodret att inte mer proteinfodermedel än nödvändigt används, samt att mängden kväve som utsöndras via urinen och kan avgå som ammoniak minskar.

			UPPFYLLS REGELN?		
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
<div style="background-color: #800000; color: white; border-radius: 50%; padding: 2px 5px; display: inline-block;">3.1K</div> <div style="background-color: #008080; color: white; border-radius: 50%; padding: 2px 5px; display: inline-block; margin-left: 10px;">S</div>	<p>En kvävebalans ska beräknas varje år.</p>	<p>Det finns en aktuell kvävebalans.</p>			
3.2K	<p>Det ska finnas ett systematiskt arbete för att effektivisera kväveanvändningen. Effekten av arbetet ska beräknas och dokumenteras i form av nyckeltal för</p> <ul style="list-style-type: none"> - överskott av kg N per hektar (tillfört – bortfört) - procentuell utnyttjandegrad (bortfört/tillfört x100). 	<p>a) Baserat på kvävebalansen har åtgärder för att minska mängden överskottskväve identifierats och genomförts.</p> <p>b) Nyckeltalen finns sammanställda som ett genomsnitt för den senaste femårsperioden (med start vid inträde i certifieringen).</p> <p>En sammanställning av flera oberoende beräkningar från företag med grisproduktion (0,8 de/ha i medeltal) har visat på dessa genomsnittsvärden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 90 kg N i överskott per hektar - 57 % i utnyttjandegrad 			

4K ANVÄNDNING AV ORGANISKA GÖDSELMEDEL OCH MINERALGÖDSEL					
					UPPFYLLS REGELN?
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
4.1K	<p>Urin och flytgödsel får inte höstspri- das till höstsådd spannmål.</p> <p>Undantag medges för jordar med en lerhalt på minst 15 %.</p>	<p>a) Växtodlingsjournal eller motsvarande visar att tidpunkt för gödselspridningen uppfyller kravet.</p> <p>b) Vid spridning till höstsådd spannmål finns analysresultat som bekräftar att aktuella skiften har en lerhalt på minst 15 %.</p>			
4.2K	<p>Nedbrukning av stallgödsel och rötresten ska ske inom fyra timmar vid spridning på öppen mark.</p> <p>Undantag medges för djupströgödsel.</p>	<p>Växtodlingsjournal eller motsvarande visar att spridningsteknik, tidpunkt och metod för nedbrukning uppfyller kravet.</p>			
4.3K NY!	<p>Bredspridning av flytgödsel får inte ske i växande gröda. Gäller spannmål och oljeväxter.</p> <p><i>Bandspridning med släpslangsramp räknas inte som bredspridning.</i></p>	<p>Växtodlingsjournal eller motsvarande visar att vald spridningsteknik uppfyller kravet.</p>			
4.4K NY!	<p>Utöver punkt 13.3.4 i IP Sigill Gris ska kväveinnehållet (ammonium- kväve) i flytgödsel och urin fast- ställas minst en gång per år och behållare.</p>	<p>Analysresultat från laboratorium eller egen analys finns för urin och flytgödsel som sprids på åker- mark som ingår i den certifierade verksamheten.</p>			
4.5K	<p>Torkad stallgödsel får endast användas om torkningen görs med 100 procent förnybara energikällor.</p>	<p>Intyg från leverantören av torkad stallgödsel finns som visar att enbart förnybara energikällor har använts vid torkningen.</p>			
4.6K NY!	<p>Mineralgödsel som innehåller urea får inte användas.</p> <p>Undantag medges för bladgödsling.</p>	<p>Dokumentation över växtodlingen, leveranssedlar eller liknande, visar att använda mineralgödsel inte innehåller urea.</p>			
4.7K	<p>Mineralgödsel som används i den certifierade produktionen, ska vara producerad på ett sätt som orsakar utsläpp av max 4,0 kg CO₂-ekviva- lenter per kg N.</p>	<p>Från leverantören finns:</p> <ul style="list-style-type: none"> - intyg att detta uppfylls via en tredjepartsverifiering eller - en öppet redovisad beräkningsmodell av utsläppen. 			

5K ÅTGÄRDER FÖR KOLINLAGRING I MARK

Vår matjord innehåller mer kol än vad som finns i atmosfären och all växtmassa ovan jord. Genom att tillföra jorden organiskt material kan vi binda ännu mer kol från luften till jorden och på så sätt minska halten koldioxid i atmosfären.

		UPPFYLLS REGELN?		
5.1K NY!	<p>Åtgärder för kolinlagring i mark ska årligen vidtas enligt poängsystemet nedan. Antalet poäng ska motsvara det antal ha som ingår i den certifierade verksamheten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vall eller vallfrödning 8 p/ha - Fång- eller mellangröda 4 p/ha - Spridning av fastgödsel/djupströgödsel från alla djurslag förutom fjäderfä. (Minst 8 ton /ha krävs för att få poäng). 6 p/ha - Spridning av fastgödsel/djupströgödsel från fjäderfä. (Minst 2 ton /ha krävs för att få poäng). 1,5 p/ha - Ingen halmbärgning, (användning av halmen som strömedel till egna djur ger poäng för spridning av djupströgödsel enligt ovan), 2 p/ha - Återvätning eller plantering av skog på mulljordar 15 p/ha <p>EXEMPEL Ett företag har 100 ha certifierad odling. Företaget ska då vidta åtgärder motsvarande 100 p per år.</p> <p>Spridning av fastgödsel/djupströgödsel från den certifierade verksamheten på ett annat företags mark får räknas med, under förutsättning att det andra företaget inte bedriver klimatcertifierad produktion.</p>	Inspektion i fält, dokumentation över företagets växtodling, leveranssedlar eller liknande visar att åtgärder vidtagits.		

6K ODLING PÅ MULLJORDAR

Växthusgasutsläppen från mulljordar är många gånger högre än från mineraljordar. Vad som odlas på mulljordar spelar enligt den senaste forskningen ingen roll för storleken på utsläppen. Genom återvätning till våtmark eller plantering av skog kan utsläppen minska kraftigt medan spontan igenväxning ger fortsatt höga utsläpp.

		UPPFYLLS REGELN?		
6.1K NY!	<p>Ingen etablering av nyodling får göras på mulljordsmark.</p> <p>Tas mulljordar permanent ur produktion från och med år 2021 ska återvätning eller plantering av skog ske på dessa.</p>	<p>a) Det förekommer ingen utdikning för att etablera nyodling på mulljordar.</p> <p>b) På mulljordsmark som är permanent tagen ur produktion har återvätning eller plantering av skog skett.</p>		

7K SKÖTSEL AV FODERVALLAR/GRÖNGÖDSLING					
Med kvävefixerande baljväxter i vallen kan gödselgivan minskas.					
					UPPFYLLS REGELN?
7.1K	I vallar ska baljväxter ingå med minst 10 viktprocent av fröblandningen i insådd. Undantag kan medges för vallar på mull.	Att baljväxter ingår i vallen enligt kravet framgår vid besiktning i fält, eller av dokumentation som visar andelen baljväxter i fröblandningen, (t.ex. leveranssedel eller recept för blandningsmängder vid användande av egen vallfröblandning).			
7.2K S	Vid gödsling av blandvallar ska Jordbruksverkets rekommendationer för reducerad gödsling av blandvallar i relation till klöverandel, inkluderat stallgödsel, användas.	a) Noteringar finns i växtodlingsplan eller liknande om skiftets andel klöver vid gödslingstillfället. b) I gödslingsplanen framgår att gödselgivan har anpassats efter klöverhalten enligt den nationella kontrollmyndighetens rekommendationer för gödsling.			

8K GRISPRODUKTION					
					UPPFYLLS REGELN?
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
8.1K	Det ska finnas rutiner för att optimera foderstaten för den planerade produktionen och för att undvika foderspill.	a) Näringsinnehåll analyseras minst en gång för varje skörd av spannmål. b) Åtgärder vidtas för att undvika överutfodring och eventuellt foderspill.			
8.2K	Vid inköp av fodermedel ska fodrets klimatpåverkan beaktas och en dokumentation av foderblandningens klimatpåverkan ska finnas. Undantag medges vid inköp av fodermedel från närliggande gård.	Dokumentation över inköpta fodermedels klimatpåverkan finns.			
8.3K	Andelen foder som kan produceras på den egna gården eller som produceras i samverkan med närliggande växtodlingsgårdar ska vara minst 70 %, räknat som kg ts på årsbasis.	Dokumentation finns, i form av t.ex. odlingsjournal och fakturor på inköpt foder, som visar att kravet uppfylls.			

7GK GRISPRODUKTION					
				UPPFYLLS REGELN?	
	KONTROLLPUNKT	VERIFIERINGSKRAV	JA	NEJ	EJ REL
8.4K NY!	Minst 30 % av foderstaten, räknat som kg ts på årsbasis, ska utgöras av gröda odlad enligt IP Sigill med tillval för klimatcertifiering.	Dokumentation finns (t.ex. över företagets växtodling, inköpt foder och sålda grödor eller djurens foderstater) som visar att ett av följande alternativ uppfylls: 1. Minst 30 % av foderstaten utgörs av grödor från gårdens egna växtodling. 2. Minst 30 % av foderstaten utgörs av grödor från annat företag certifierat enligt IP Sigill med tillval för klimatcertifiering. 3. Inköpt foder har kvittats mot grödor från gårdens egna växtodling som uppfyller reglerna enligt IP Sigill med tillval för klimatcertifiering. Detta under förutsättning att motsvarande minst 30 % av foderstaten har sålts till annat ändamål än klimatcertifierad verksamhet.			
8.5K	Soja- och oljepalmsprodukter som används i produktionen ska vara certifierade enligt RTRS, ProTerra, RSPO, Rainforest Alliance eller vara ekologiskt certifierade. Sojainblandningen i foderstaten får vara högst 5 % som ett besättningsmedelvärde.	Innehåll av soja och oljepalmsprodukter i foderstaten redovisas.			
8.6K	För att bidra till att minska svinnet från livsmedelskedjan, ska möjligheterna att öka andelen restprodukter i utvärderas och eventuell användning ska dokumenteras. <i>Exempel på restprodukter är vassle, drank och överblivna/defekta livsmedel.</i>	Dokumentation finns som visar: - andelen restprodukter i foderstaten - en utvärdering av tillgängliga restprodukter utifrån djurens näringsbehov och risken för smittspridning - en utvärdering av möjligheterna att öka andelen restprodukter i foderstaten.			

Antal nej/avvikelser för tillval Klimatcertifiering:

SAMMANFATTNING - IP ALLMÄNNA VILLKOR

IP Allmänna Villkor är det ramverk för standarden som bland annat reglerar vilka krav som ska uppfyllas av certifieringsorganen, vilka kompetenskrav det finns för revisorerna, hur en revision ska genomföras och vad som ska uppfyllas av företag som ska certifieras. IP Allmänna Villkor kan laddas ner i sin helhet på www.sigill.se.

OLIKA TYPER AV REVISIONER

För att kontrollera att produktionsreglerna uppfylls sker regelbundna revisioner:

EGENREVISION genomförs varje år. Det innebär att företaget går igenom reglerna i regelhandboken. Eventuella avvikelser ska noteras i en åtgärdsplan, och åtgärdas snarast.

ADMINISTRATIV REVISION genomförs de år revision på plats inte sker. Vid administrativ revision kontrolleras egenrevisionen av certifieringsorganet som beslutar om fortsatt certifiering.

REVISION PÅ PLATS då kommer en revisor från certifieringsorganet ut till företaget och går igenom dokumentationen och inspekterar produktionen. Alla produktionsregler kontrolleras och eventuella avvikelser noteras.

STICKPROVSREVISIONER utförs utöver ordinarie revisionstillfälle på 10 % av de företag som inte får revision på plats innevarande år. Certifieringsorganet fördelar stickprovsrevisionerna både enligt riskbedömning och slumpmässigt.

EXTRAREVISIONER kan genomföras om certifieringsorganet har anledning att misstänka att kraven för certifiering inte uppfylls. Dessa revisioner kan vara oanmälda.

RESULTAT AV REVISIONEN

Efter revisionen på plats skriver revisorn ett revisionsprotokoll med eventuella avvikelser tillsammans med uppgift om vad som ska åtgärdas. Både företaget och revisorn ska godkänna protokollet. Därefter ska avvikelserna åtgärdas inom 28 dagar (3 månader vid inträdesrevision).

GODKÄND REVISION

För att revisionen ska bli godkänd ska alla avvikelser vara åtgärdade. I vissa specialfall kan certifieringsorganet godkänna en revision tror att det finns avvikelser kvar. Då krävs en godkänd åtgärdsplan som tydligt beskriver hur det ska gå till och någon form av bevis på att det kommer att ske.

EJ GODKÄND REVISION

Om avvikelserna inte åtgärdas i tid kan certifieringsorganet besluta om att stänga av företaget tills åtgärderna är genomförda. Avstängningen kan gälla hela företaget eller en del av verksamheten. Om avvikelserna ändå inte åtgärdas riskerar företaget att bli utslutet.

Uteslutning kan också ske vid upprepad avvikelse på en röd punkt eller om avvikelsen är så allvarlig att den riskerar att allvarligt sätta IP-standardens trovärdighet. Vid avstängning och uteslutning får företaget inte uppge eller beteckna tjänster, produkter samt råvaror som certifierade. Det gäller råvaror och produkter som producerats före och under tiden för avstängning eller uteslutning.

CERTIFIKAT

Certifikatet som utfärdas efter godkänd revision är ett bevis på att reglerna i regelhandboken uppfylls. Certifikatet är giltigt i 24 månader under förutsättning att alla åtaganden i regelhandboken och IP Allmänna Villkor uppfylls. Det förutsätter också att verksamheten inte förändras i någon större omfattning. Om det finns några särskilda villkor för certifieringen anges de på certifikatet.

REKLAMATIONER OCH ÖVERKLAGAN AV BESLUT

Eventuella klagomål på revisionens genomförande, till exempel bokning, bemötande och bedömningar, ska lämnas direkt till certifieringsorganet. Certifieringsorganet är skyldiga att ha rutiner för att hantera klagomål.

UTTRÄDE

Utträde ur systemet sker på egen begäran till certifieringsorganet. Tjänster, råvaror eller produkter som produceras efter datum för utträde är inte certifierade.

KOMPETENTA REVISORER

Certifieringsorganen har revisionsledare som leder revisionsarbetet och revisorer som genomför revisioner hos företagen. Det finns detaljerade kompetenskrav för revisorerna som ska ha både teoretisk och praktisk kunskap om den verksamhet de reviderar. För att bedömningarna ska bli så lika som möjligt mellan olika revisorer och certifieringsorgan genomförs regelbundet kalibreringar.

SEKRETESS

Certifierade företag presenteras på www.sigill.se i de fall företaget gett sitt samtycke. Certifieringsorganen är skyldiga att lämna ut uppgifter om att ett företag är certifierat. Däremot måste information om verksamheten hos certifierade företag behandlas konfidentiellt. Swedac, som är den myndighet som övervakar certifieringsorganens arbete, får också tillgång till uppgifter om certifierade företag. Sekretess gäller även för Swedac.

ÖVERFLYTTNING AV ANSVARET FÖR CERTIFIERING

Överflyttning och erkännande av befintliga certifikat innebär överflyttning av ansvaret för certifieringen från ett certifieringsorgan till ett annat. Certifieringsorganen hanterar överflyttningen och meddelar det certifierade företaget en tidsplan för processen.

UTGÅVA AV NYA REGLER

Sigill Kvalitetssystem AB meddelar när nya regler eller förändringar i IP Allmänna Villkor kommer publiceras och börjar gälla, antingen på www.sigill.se eller genom utskick.

BILAGA 1. VENTILATION OCH STALLMILJÖ (REGEL 2.3)

Termisk komfort

Stallet ska ha en luftkvalitet och ett stallklimat som är anpassat till djurslaget och djurhållningsformen. Ventilatio- nen är en av de viktigare faktorerna för att få en fungerande stallmiljö. Termisk komfort är när grisen upplever klimatet som komfortabelt och den varken behöver extra värmeproduktion för att hålla värmen eller den behöver anstränga sig genom att svetta/flåsa för att uppnå avkylning. Grisars ligg beteende visar hur de upplever termisk komfort och är den säkraste "temperaturmätaren".

Luftfuktighet

Huvudregeln är att den relativa luftfuktigheten i ett värmeisolerat stall under vintern inte får vara högre än 80 %. Undantaget är om temperaturen i stallet är lägre än +10°C. Då gäller tabellens värden för högsta tillåtna relativa luftfuktighet vid respektive innertemperatur i stallet ("90-regeln").

Stalltemperatur + °C	Max. relativ luftfuktighet,%
9	81
8	82
7	83
6	84
5	85
4	86
3	87
2	88
1	89
0	90

I ett oisolerat stall får den relativa luftfuktigheten inne i stallet överstiga uteluftens relativa luftfuktighet med högst 10 % (luftfuktighet i stallet minus luftfuktigheten ute).

Luftens gasinnehåll

Dålig luftkvalitet indikerar på bristande ventilation. Gränsvärden för luftföroreningar är:

- Ammoniak 10 ppm
- Koldioxid 3000 ppm.
- Svavelväte 0,5 ppm.
- Organiskt damm 10 mg/m³.

Utgödslingssystem ska vara utformade så att djur i en stallavdelning inte kommer i direktkontakt med gödsel från någon annan avdelning. Utgödsling ska ske med högst 14 dagars intervall. Luft får inte tas in i en stallavdelning via ett utgödslings- eller urindräneringssystem. Luft får inte heller tas in via ett annat utrymme där det kan finnas smittämnen

eller luftföroreningar som kan påverka djuren negativt. Skydd ska finnas i form av gasavsug och gummidukar i tvärkulvert mot gödselbehållare. Öppningar mellan stallavdelningar (t.ex. dörrar) ska kunna stängas och vara stängda när de inte används.

Buller

I stallar får grisar endast tillfälligtvis utsättas för mekaniskt buller överstigande 65 dBA. I stallar med slaktgrisar får dock bullernivån 65 dBA överstigas vid forcerad ventilation då väderleken kräver detta under förutsättning att bullernivån inte överstiger 75 dBA.

Ventilationsanläggningen

I mekaniskt ventilerade stallar ska finnas nödventilation (öppningsbara dörrar och fönster) och stallavdelningarna ska ha godkänt larm.

Kontrollera att

- det finns tillräckligt med luftintag och frånluftning i form av fläktar, självdragstrummar, öppen nock etc.
- ventilationsutrustningen fungerar som den ska (hel, injusterad och "ren")
- placering av luftintagen fördelar frisk luft direkt till alla djur
- luftintagens placering och utformning inte orsakar drag eller kallras på djuren
- ev. reglersystem för ventilationen fungerar på ett godtagbart sätt
- tillskottsvärme finns i stallavdelningar för växande grisar. På vintern behövs värme under väggintag för att undvika kallras. Det är också viktigt att inredningar ger möjlighet till lä
- fläktarna startar automatiskt efter kortare strömbortfall.
- minimiventilationen ska dimensioneras så att inte fuktigheten överstiger "90-regeln" och koldioxidhalten är max 3000 ppm.

Underhåll av ventilation

För att undvika problem med ventilationen är det viktigt att veta hur ventilationsanläggningarna ställs in och underhålls.

SJVFS 2019:20

Golv

12 § Golv och liggytor ska ha en jämn och halksäker yta. Boxar eller liggytor med rörligt golv samt utgödslingssystem i öppna skrapgångar ska utrustas, utformas och skötas så att djuren inte tillfogas skador och så att utrustningen inte inverkar menligt på djurens beteende och hälsa. Detsamma gäller utformningen av dränerande golvytor.

13 § Grisarnas liggplats får inte bestå av göseldränerande golv.

14 § Minst tre fjärdedelar av föreskriven liggarea i en ströad liggbox för digivande sugga ska bestå av ett golv som inte är dränerande golv. Denna del av liggarean ska vara en sammanhängande rektangulär yta som spänner över hela boxbredden. Övrig del av den föreskrivna liggarean får bestå av dränerande golv med en största spaltöppning på 11 mm och med en minsta stavbredd på 11 mm. Om det dränerande golvet är av betong ska stavbredden dock vara minst 80 mm.

15 § Mått för dränerande spaltgolv av betong och spaltgolvs-kassetter av betong anges i tabell 7.

Tabell 7

	Största spalt, mm	Stavbredd, mm	Ungefärligt viktintervall, kg
Födelse avväjning	11	50	-9
Avväjning - 10 veckor	14	50	9-25
10 veckor - 120 kg	18	80	25-120
Vuxna grisar	20	80	>120

BILAGA 2. UTRYMMESKRAV (REGEL 2.6)

SJVFS 2019:20

Utrymmen

1 § Grisar som behöver särskild vård ska kunna tas omhand lösgående i ett närbeläget utrymme och ska där vid behov kunna hysas individuellt. Utrymmet ska ha ett klimat som djuren är vana vid. För utegångsdjur och för grisar som under den kalla årstiden hålls i stallar med utomhusliknande klimat ska det även finnas behandlingsplatser som kan värmas upp eller på annat sätt vara anpassade så att grisarnas behov av termisk komfort tillgodoses.

2 § I stallar för slaktgrisar med kontinuerlig uppfödning får en stallavdelning hålla högst 200 slaktgrisar. I stallar för slaktgrisar med omgångsuppfödning och rekrytering från mer än en besättning får högst 400 slaktgrisar hållas i samma stallavdelning. I stallar för slaktgrisar med omgångsuppfödning där rekrytering av slaktgrisar sker från mer än en besättning men högst tre besättningar får dock upp till 600 grisar hållas i samma stallavdelning under förutsättning att samtliga punkter nedan är uppfyllda.

1. Besättningen är ansluten till en frivillig organiserad hälsokontroll med plan och riktlinjer som godkänts av ansvarig myndighet.
2. Besättningen är ansluten till ett program för smittskydd, till exempel Smittsäkrad besättning gris nivå Spets, och följer programmets plan och riktlinjer.
3. Stallavdelningen är rengjord, desinficerad samt därefter tom på djur i minst 5 dygn innan insättning av en ny djuromgång påbörjas.
4. Insättning av en djuromgång sker inom en tidsperiod på 5 dygn. En stallavdelning med omgångsuppfödning av växande grisar ska vara utformad så att djuren kan tas till och från stallavdelningen utan att behöva passera via en annan stallavdelning.

3 § I ett stall ska grisar ha tillgång till utrymme som ger dem möjlighet att utnyttja olika delar av utrymmet för att ligga, äta och gödsla.

4 § Inför grisning ska suggor och gyltor kunna disponera utrymmet i en grisningsbox så att de kan utföra bobygnadsbeteenden.

5 § Vid konventionell uppfödning i grisningsbox ska smågrisar under den första levnadsmånaden ha en ligglats som är avskild från suggan.

6 § Minsta utrymme per djur i hyddor eller boxar utan liggbås eller foderliggbås för vuxna djur anges i tabell 3.

7 § Minsta utrymme i gemensambox med foderliggbås anges i tabell 4.

8 § Minsta utrymme per djur i boxar med växande grisar, 10 - 130 kg anges i tabell 5.

9 § Minsta utrymme per djur i ligghall eller hydda för grisar som hålls som utegångsdjur ska vara lika med liggarean i ströad liggbås.

10 § Minsta utrymme i bås anges i tabell 6.

11 § Bås för gruppållna grisar ska vara utrustat med en skyddsanordning baktill som hindrar grisarna från att skada varandra.

Tabell 3

		Ströad liggbox ¹⁾		Ströbäddbox	Minsta boxsida, m
		Liggarea ²⁾ m ²	Totalarea ⁴⁾ m ²	Totalarea m ²	
Galt		6	7 ³⁾	7	
Digivande sugga		4 ^{5) 6)}	6 ^{5) 6)}	7	
Sinsugga	< 6 djur / grupp	1,1	2,48	2,5	2,4
	6-39 djur / grupp	1,1	2,25	2,5	2,8
	≥ 40 djur / grupp	1,1	2,05	2,5	2,8
Dräktig gylta	< 6 djur / grupp	0,9	1,81	enligt 8 §	2,4
	≥ 6 djur / grupp	0,9	1,64	enligt 8 §	2,8

¹⁾ En box eller hydda får inte inom angiven area vara utformad på ett sådant sätt att svårigheter uppstår för djuren att vända sig i boxen, hyddan eller avgränsad gödselgång.

²⁾ Liggarean får inte vara försedd med dränerande golv på annat sätt än vad som framgår av 14 §.

³⁾ 10 m² om betäckning sker i boxen.

⁴⁾ Ätbås får inräknas i totalarean under förutsättning att funktionen i boxen inte påverkas negativt.

⁵⁾ Fodertråg får inräknas i arean under förutsättning att funktionen i boxen inte påverkas negativt.

⁶⁾ Upp till 0,5 m² av angiven area får i anslutning till boxväggarna göras otillgänglig för smågrisarna.

Tabell 4

Djurkategori	Totalarea ¹⁾ per djur m ²	Gångbredd	
		Mellan båsråd och vägg, m	Mellan två båsrader, m
Gylta eller liten sugga	2,52	2,60 ²⁾	3,00
Normalstor eller stor sugga	2,94	2,80 ³⁾	3,00

¹⁾ Foderliggbås får inräknas i totalarean.

²⁾ I boxar med högst 20 foderliggbås får gångbredden minskas 2,00 m om grisarna har ständig tillgång till en sammanhängande rektangulär yta fri från hinder med en minsta area 9,60 m² och med en kortaste sida på minst 2,40 m.

³⁾ I boxar med 20 foderliggbås får gångbredden minskas 2,20 m om grisarna har ständig tillgång till en sammanhängande rektangulär yta fri från hinder med en minsta area 11,75 m² och med en kortaste sida på minst 2,80 m.

Tabell 5

	Liggarea ¹⁾	Totalarea ¹⁾
Ströad liggbox ¹⁾	$= 0,10 + \frac{\text{vikt (kg)}}{167}$	$= 0,17 + \frac{\text{vikt (kg)}}{130}$
Ströad bäddbox ¹⁾		$= 0,20 + \frac{\text{vikt (kg)}}{84}$

¹⁾ En box får inte inom angivna areor vara utformad på ett sådant sätt att svårigheter uppstår för djuren att vända sig i boxen eller avgränsad gödselgång.

Tabell 6

		Längd, m	Bredd, m
Liggbås, foderliggbås	Gylta eller liten sugga	2,00	0,60
	Normalstor eller stor sugga	2,00	0,70
Ätbås	Gylta eller liten sugga	2,00 ¹⁾	0,45
	Normalstor eller stor sugga	2,00 ¹⁾	0,50

¹⁾ Inklusive utrymme för utfodring. Dock får tråg inte inkräkta mer än 0,3 m i båset.

BILAGA 3. MÄRKNING AV DJUR (REGEL 3.3)

SJVFS 2017:37

7 § Märkning av djur enligt dessa föreskrifter ska ske genom applicering av minst en öronbricka eller tatuering på djuret. Märkningen får endast utföras i enlighet med de märknings-system och med användande av de öronbrickor eller de tatueringssenheter som godkänts av Jordbruksverket. Öronbrickor och tatueringssenheter ska innehålla de uppgifter som framgår av 11 §.

Brickornas handlar ska alltid vara gula. Brickornas handlar får aldrig vara röda. Märkningen ska, om inte annat anges, utföras av djurhållaren eller av denne anlitad person. En tatuering ska vara läsbar under djurets hela livstid och öronbrickor ska sitta säkert. Djur som tas emot på en produktionsplats ska vara märkta i enlighet med dessa föreskrifter. Även den som transporterar djur har en skyldighet att försäkra sig om att djuren är korrekt märkta innan de transporteras från produktionsplatsen. (SJVFS 2011:20).

8 § Om ett djur ska märkas med öronbrickor ska det första gången ske med originalbrickor. (SJVFS 2012:35).

9 § Då ett djur tappat en öronbricka eller brickan blivit oläslig ska en ersättningsbricka snarast möjligt appliceras på djuret. Ersättningsbrickan ska alltid vara präglad med samma identitetsuppgifter som fanns på originalbrickan. Detta gäller även i de fall djuret vid beställningen av ersättningsbrickan hålls på annan produktionsplats än i sin födelsebesättning. Ersättningsbrickor får endast användas av djurhållare på sådana produktionsplatser som i enlighet med 3 eller 5 §§ har anmält att de har djur av det aktuella djurslaget.

10 § Beställning av originalbrickor, ersättningsbrickor och tatueringssenheter ska göras genom att:

1. Lämna in uppgifter om¹
  - a) produktionsplatsnummer, person-/organisationsnummer, leveransadress, fabrikat, typ av bricka, antal djur, eventuellt startnummer och namnteckning vid beställning av originalbrickor, samt
  - b) produktionsplatsnummer, person-/organisationsnummer, leveransadress, fabrikat, typ av bricka, antal öron, eventuellt djurindividens identitet och namnteckning vid beställning av ersättningsbrickor från Jordbruksverket, eller
2. registrera beställningen via Jordbruksverkets internet-tjänst, eller
3. registrera beställningen via en sådan organisation² med vilken Jordbruksverket träffat avtal om detta. (SJVFS 2017:37).

11 § Följande identitetsuppgifter ska användas vid märkning av djur:

1. Landsbeteckningen SE, och
2. födelsebesättningens produktionsplatsnummer. Öronbrickorna får kompletteras med djurets individnummer.

11 a § Istället för vad som anges i 11 § är det tillräckligt att ett djur som förs direkt till ett slakteri från produktionsplatsen det föddes på är tatuerat med leverantörsnummer. Som förutsättning gäller dock att djurhållaren har anmält till Jordbruksverket vilka leverantörsnummer som används på produktionsplatsen. Om tidigare lämnade uppgifter inte längre är korrekta eller fullständiga ska djurhållaren anmäla detta senast innan djur märkta i enlighet med denna paragraf förs till ett slakteri. Anmälningar enligt denna paragraf ska göras på Jordbruksverkets blankett SJV E13.34. (SJVFS 2014:32).

12 § Djur ska märkas snarast möjligt och senast när de lämnar sin födelsebesättning. Djur som dör i sin födelsebesättning behöver dock inte vara märkta om de lämnas till en destruktionsanläggning.

Märkning av djur som omfattas av mellangårdsavtal m.m.

12 a § Istället för vad som anges i 11 § är det tillräckligt att djur som omfattas av ett mellangårdssavtal är märkta med slaktsvinsproducentens leverantörsnummer. Som förutsättning för detta märkningssätt gäller dock att

1. djur enbart flyttas mellan de produktionsplatser som anmälts i enlighet med 12 b §,
2. eventuella ändringar avseende sådana uppgifter som nämns i 12 b § är anmälda till Jordbruksverket,
3. djur som kommer från olika produktionsplatser hålls åtskilda på en produktionsplats samt under transport mellan produktionsplatser. Detta gäller dock inte transport till och vistelse på slakteri,
4. djur inte flyttas mellan olika stallavdelningar när mer än en stallavdelning används samtidigt, samt
5. bestämmelserna i 1 kap 30 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2010:15) om djurhållning inom lantbruket, är uppfyllda.
6. Märkning av djur enligt första stycket ska göras av slaktsvinsproducenten. Märkning ska, istället för vad som anges i 12 §, göras senast när djuren förs till ett slakteri. (SJVFS 2014:32).

¹ Beställningen görs enklast på blankett JSB3.4. Den finns på [Jordbruksverket.se](http://jordbruksverket.se) och innehåller alla nödvändiga uppgifter som är strukturerade på ett överskådligt sätt.

² Information om vilka organisationerna det handlar om finns på länken: <http://www.jordbruksverket.se/bestallamärkningsutrustning>

12 b § När uppgift om mellangårdsavtal anmäls till Jordbruksverket ska följande uppgifter lämnas av slaktsvinsproducenten på blankett SJV E13.34:

1. smågrisuppfödarens och slaktsvinsproducentens produktionsplatsnummer, och,
2. slaktsvinsproducentens leverantörsnummer. Högst tre mellangårdsavtal får registreras per produktionsplats med slaktsvin. Uppgift om uppsägning av mellangårdsavtal ska vara Jordbruksverket tillhanda senast sju dagar efter den dag då avtalet sagts upp. (SJVFS 2014:32).

12 c § Istället för vad som anges i 12 § är det tillräckligt att djur som enbart flyttas mellan en djurhållares egna produktionsplatser, för att sedan föras till ett slakteri, är märkta med det leverantörsnummer som används på den sista produktionsplats som djuren hålls på innan de förs till slakt, under förutsättning att kraven i 12 a § första stycket 3-5 är uppfyllda samt att djurhållaren på blankett SJV E13.34 har anmält till Jordbruksverket vilka leverantörsnummer som används på den produktionsplats som är den sista djuren hålls på innan slakt. Om tidigare lämnade uppgifter inte längre är korrekta eller fullständiga ska djurhållaren anmäla detta senast innan djur märkta i enlighet med denna paragraf förs till ett slakteri. Märkningen med leverantörsnummer ska göras senast när djuren förs till ett slakteri. (SJVFS 2014:32).

BILAGA 4. UTFODRING OCH VATTNINGSSYSTEM (REGEL 6.4)

SJVFS 2019:20

Foder och dricksvatten

1 § Grisar ska dagligen ges foder av lämplig struktur. Foder-givan ska garantera en tillräcklig, allsidig och välbalanserad näringstillförsel.

2 § Grisar ska ha fri tillgång till dricksvatten.

Anordningar, installationer och utrymme

4 § Utfodrings- och dricksvattensystem ska vara utformade, dimensionerade och placerade så att djuren lugnt och naturligt kan inta sitt foder och vatten. Utmatningsöppningen på datafodervagnar får ha elektriska avvisare. Avvisarna ska vara så konstruerade att djuren enbart kommer i kontakt med dem vid försök att påverka öppningen och så att de inte skadar djuren.

5 § En transponder- eller responderstyrd foderstation får inte användas för fler grisar än att alla hinner äta sin dygns-tilldelning inom 12 timmar.

6 § Minsta utrymme per djur vid rak foderplats vid samtidig utfodring av gruppållna grisar anges i tabell 1.

7 § Vattenförsörjning för gruppållna grisar anges i tabell 2.

Tabell 1

	Utfodringsplats, m
Växande grisar, 10-130kg	$= 0,164 + \frac{\text{vikt (kg)}}{538}$
Gylta eller liten sugga	0,45
Normalstor eller stor sugga	0,50

Tabell 2

	Antal digivna suggor per		Antal övriga grisar per	
	vattenkopp	vattennippel	vattenkopp	vattennippel
Torrutfodring	20	10	40 ¹	20
Blötutfodring	40 ¹	20	80 ¹	40 ¹

¹Dock minst två vattenställen i grupper över 30 grisar

BILAGA 5. IMPORT AV RISKRÅVAROR (REGEL 6.6.1)

SÄRSKILD KONTROLL AV RÅVAROR FÖR AFLATOXIN OCH SALMONELLA

Råvaror till livsmedelsproducerande djur

(numreringen refererar till numreringen i förordning (EU) nr 68/2013)

Produkter från babassupalmnötter (2.1.1) –A1, S2

Bearbetat animaliskt protein (9.4.1) –S1

Fjäderfämjöl (9.11.1) –S1

Fiskmjöl (10.4.2) –S1

Produkter från kokospalmens frön (2.4.1-2.4.3) –A1, S2

Produkter från majs (1.2.8-1.2.9) –A3, S2

Produkter från palmkärnor (2.12.1) –A2, S2

Produkter från raps, rybs och senap (2.9.1-2.9.2, 2.14.2-2.14.7) –S2

Specialprodukter: Exprokaka/Expro/Expro P –S3

Produkter från ris (1.6.1-1.6.12, 1.6.14-1.6.25)

Oskalat ris –A2

Skalat ris –A3, S3

Risskal –A1

Sojaböner(2.18.1) –A3

Produkter från soja (2.18.2-2.18.6) –A3, S2

Specialprodukter: Soypass –S3

Produkter från solros (2.19.2-2.19.7) –S2

Produkter från vete (1.11.16) –S3

Övriga råvaror enligt företagets egen riskbedömning

BILAGA 6. VILLKORAD LÄKEMEDELSANVÄNDNING (REGEL 7.1)

SJVFS 2019:32

Allmänna bestämmelser

1 § En veterinär får förskriva läkemedel för villkorad läkemedelsanvändning under förutsättning att förskrivningen avser

1. nötkreatur som hålls för produktion av kött eller mjölk,
2. gris,
3. får, get, fjäderfä, ren eller pälsdjur som hålls för produktion av kött, ägg, ull, skinn eller päls, eller
4. odlad fisk.

2 § En veterinär får bara förskriva läkemedel för villkorad läkemedelsanvändning till en djurhållare under förutsättning att

1. veterinären väl känner till djurhållningen i besättningen,
2. veterinären har gjort en besättningsutredning på plats i djurhållarens besättning med särskilt fokus på sjukdomsförekomst och djurhälsa,
3. veterinären har en skriftlig överenskommelse med djurhållaren som klargör villkoren för förskrivningen enligt detta kapitel samt förskrivningsperiodens
4. längd,
5. djurhälsan och djurskyddet i besättningen är sådant att det är lämpligt med villkorad läkemedelsanvändning.

Läkemedel och symtombilder

4 § En veterinär får bara förskriva de läkemedel som är nödvändiga för att behandla de symtom eller sjukdomsproblem och de djur eller djurgrupper som ViLA-veterinären har utfärdat instruktioner för enligt 8 §.

5 § Förskrivning för villkorad läkemedelsanvändning får endast omfatta läkemedel för en beräknad förbrukning av högst åtta veckor.

Utbildningskrav

6 § Förskrivning för villkorad läkemedelsanvändning i mjölkproducerande nötkreatursbesättningar får bara ske av en veterinär med utbildning i villkorad läkemedelsanvändning och strategiskt förebyggande djurhälsoarbete. Utbildningen ska totalt omfatta minst 20 timmar. Veterinären ska på förfrågan från kontrollmyndigheten kunna visa upp bevis på genomgången utbildning. En veterinär som är tillfällig ersättare för den veterinär som avses i första stycket undantas från kravet på utbildning om förskrivningen sker i direkt anslutning till ett besök i besättningen.

7 § Läkemedel för villkorad läkemedelsanvändning får bara förskrivas för att användas av den som har gått en kurs i villkorad läkemedelsanvändning för de djurslag som behandlingen avser och därtill knuten vidareutbildning varannat år. Kriterier för kursen framgår för mjölkproducerande nötkreatursbesättningar av bilaga 4 till Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:25) om skyldigheter för djurhållare och personal inom djurens hälso- och sjukvård. För övriga besättningar framgår kurskraven i beslut fattade av Jordbruksverket.¹

Instruktioner

8 § När en förskrivningsperiod inleds ska ViLA-veterinären upprätta noggranna skriftliga instruktioner till djurhållaren. Instruktionerna ska beskriva de symtombilder och läkemedel som den villkorade läkemedelsanvändningen avser. Instruktionerna ska även innehålla en beskrivning av de åtgärder som ska vidtas för att behandla djur och förhindra smitta, utförliga anvisningar för behandling av varje symtombild samt hur läkemedlen ska användas och hantearas. Instruktionerna ska uppdateras vid behov. ViLA-veterinären ska signera och datera ändringen av instruktionerna.

Om förskrivningen avser djurslaget gris eller mjölkproducerande nötkreatur ska veterinären till instruktionerna bifoga en djurskyddsdeklaration som bekräftar att förutsättningarna i 2 § 4 är uppfyllda. Deklarationen ska innehålla de uppgifter som har fastställts i ett beslut fattat av Jordbruksverket.¹

Anmälan

9 § När en förskrivningsperiod inleds ska veterinären inom två veckor skicka en anmälan om detta till länsstyrelsen i det län som besättningen finns. Anmälan ska innehålla uppgifter om

1. djurhållarens namn och adress samt fastighetsbeteckning och eventuellt produktionsplatsnummer,
2. djurslag,
3. tidsperiod under vilken villkorad läkemedelsanvändning beviljats,
4. förskrivna läkemedel,
5. vilka personer som är ansvariga för behandlingarna i besättningen,
6. vilken utbildning enligt 7 § de personer som avses i punkten 5 har, samt
7. kopia av instruktioner, inklusive eventuella bilagor, som veterinären lämnat för läkemedelsanvändningen.

¹ Besluten finns på Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se) under Veterinära författningshandboken, avsnitt D. Tjänsteutövningsbestämmelser.

Om den villkorade läkemedelsanvändningen inte avbryts mellan förskrivningsperioderna kan anmälan enligt första stycket ersättas av ett skriftligt meddelande till länsstyrelsen om att den villkorade läkemedelsanvändningen kommer att fortsätta enligt den tidigare anmälan. Meddelandet ska innehålla uppgifter om vilken produktionsplats som avses, ansvarig veterinär samt en kopia av den senaste djurskyddsdeklarationen i besättningen. Om några förändringar i uppgifterna i första stycket har skett ska även dessa anges i meddelandet.

Kontroll

10 § ViLA-veterinären ska besöka besättningen för rådgivning och kontroll enligt det tidsintervall som framgår av tabell 1.

11 § ViLA-veterinären kan låta ersättare utföra maximalt 30 procent av de besök som regleras i 10 § per år. Detta gäller under förutsättning att ViLA-veterinären har gett noggranna instruktioner till ersättaren och att ersättaren har besökt den besättning som avses.

12 § Veterinären ska vid varje besök i grisbesättningar enligt 10 § försäkra sig om att de grundläggande förutsättningarna för förskrivningen enligt 2 § är uppfyllda. Veterinären ska dokumentera denna kontroll i sin journal samt i deklarationen enligt 8 §. Veterinären ska vid varje besök i mjölkproducerande besättningar enligt 10 § följa upp de behandlingar som har gjorts sedan det föregående besöket, innefattande bedömning av behandlingsresultat och avstämning av medicinätgång, samt göra en bedömning av de djur som djurhållaren eller veterinären bedömer löper särskild risk för att drabbas av sjukdom.

13 § Vid förskrivning till besättningar med mjölkproducerande nötkreatur ska veterinären med som mest tolv veckors mellanrum göra ett utvidgat besök i besättningen. Vid detta besök ska veterinären utöver vad som anges i 12 §

1. efter en noggrann kontroll av förhållandena på gården fylla i en djurskyddsdeklaration som bekräftar att förutsättningarna i 2 § 4 är uppfyllda,
2. utföra en noggrann kontroll av läkemedelshantering, administration och journalföring, samt
3. kontrollera om besättningen uppfyller förutsättningarna för utökade besöksintervall enligt 10 § och vid behov korrigera besöksintervallet. En kopia av djurskyddsdeklarationen enligt punkten 1 ska lämnas på gården och en kopia av deklarationen ska bifogas till veterinärens journalföring.

14 § Veterinären ska omedelbart upphöra med förskrivning av läkemedel för villkorad läkemedelsanvändning om de utfärdade instruktionerna enligt 8 § inte följs eller om djurskyddet i besättningen inte är godtagbart.

15 § Veterinären ska anmäla till länsstyrelsen om den villkorade läkemedelsanvändningen upphör innan förskrivningsperiodens slut. Anmälan ska göras senast två veckor efter det att den villkorade läkemedelsanvändningen har upphört.

Tabell 1 Besöksintervall vid förskrivning för villkorad läkemedelsanvändning

Djurslag och produktionsform	Besättningsstolek	Normalt intervall	Utökade intervall
Mjölkproducerande nötkreatur	Medelkoantal <100	Var 3:e vecka	Var 6:e vecka*
Mjölkproducerande nötkreatur	Medelkoantal 100-250	Varannan vecka	Var 4:e vecka*
Mjölkproducerande nötkreatur	Medelkoantal >250	Varje vecka	Varannan vecka*
Nötkreatur som bara hålls för produktion av kött	Alla	Var 5:e vecka	Var 8:e vecka**
Gris	Alla	Var 5:e vecka	Var 8:e vecka**
Får, get, fjäderfä eller pälsdjur som hålls för produktion av kött, ägg, ull, skinn eller päls	Alla	Var 5:e vecka	Var 8:e vecka**
Ren som hålls för produktion av kött, skinn eller päls	Alla	Var 5:e vecka	En gång per år**
Odlad fisk	Alla	Var 5:e vecka	Var 8:e vecka**

*Förutsättningarna för att använda det utökade besöksintervallet har fastställts i ett beslut fattat av Jordbruksverket

**Det utökade intervallet kan användas om läkemedelsförbrukningen är ringa. För djurslaget gris gäller dessutom att det ska bedrivas strikt omgångsuppfödning för att intervallet ska kunna utökas.

BILAGA 7. PROGRAM FÖR SMITTSKYDD (REGEL 8.8.1)

SAMTLIGA DJUR SOM GÅR FRAM OCH TILLBAKA MELLAN BESÄTTNINGAR SKA VARA ANSLUTNA TILL PROGRAMMET.

Inköp och inslussning av livdjur och smågrisar

- Inköp av livdjur och smågrisar får endast ske från besättning som uppfyller kraven i bilaga 6.
- Inköpta livdjur ska hållas helt avskilt från övriga avdelningar med separat ventilation och gödselhantering i minst tre veckor. Som alternativ till isoleringsavdelning kan ett separat hägn användas.
- Ingen direkt eller indirekt kontakt får förekomma mellan isolerade djur och andra djur i besättningen.
- Omgångsproduktion ska tillämpas i isolerings utrymmet.
- Separata kläder och redskap ska användas.
- Rengöring och desinfektion av händer ska göras före och efter arbete i isolerings utrymmet.
- Rengöring och desinfektion av isolerings utrymmet ska ske mellan varje omgång.
- Vid misstanke om smittsam sjukdom ska veterinären som är knuten till programmet kontaktas för bedömning.

Besökare och personal

Besök i stallarna ska vara genomtänkta och planeras så att smittrisker minimeras. Följande ska finnas:

- Skriftliga smittskyddsbestämmelser framtagna tillsammans med veterinär som samtliga personer som vistas i anläggningen blir informerade om.
- Vid utomhusproduktion ska skyltar som upplyser om att det är förbjudet att mata grisar finnas i anslutning till varje hägn. Särskilt viktigt är att de placeras i anslutning till angränsande vägar, promenadstigar etc.

Utlastning

- Utleverans av alla kategorier av grisar ska ske via ett utlastningssystem som i möjligaste mån gör att luftdrag mellan bil och besättning undviks.
- Transportören ska inte ha tillträde till besättningen. Det ska finnas en gräns mellan arbetsytor för transportör respektive gårdens personal.

Kadaverhantering

- Kadaver ska förvaras i slutna behållare alternativt väl täckta och ligger på en hårdgjord yta så att de inte utgör en smittrisk.
- Godkänd destruktionsanläggning anlitas.
- Upphämtningsplatsen ska vara placerad så att hämtning kan ske på ett smittsäkert sätt.

Foder och vatten

- Foder, foderråvaror och strömedel ska lagras hygieniskt säkert och vara skyddade från fåglar, gnagare och andra skadedjur.

Internt smittskydd

- Hygien i grisstallen och biutrymmen ska vara godtagbar.
- Tomtiden (beräknad från tvätt tills dess att nya djur sätts in i avdelningen) bör vara minst fem till sju dagar. Kortare tomtid än tre dagar ska regelmässigt inte tillämpas.
- Andra djurslag som hålls inom samma PPN eller på samma gård som grisarna ska, om det finns ett sådant, vara ansluten till ett förebyggande smittskyddsprogram.
- Om andra djurslag hålls på gården ska dessa hållas i byggnader helt avskilt från grisstallen med separat ventilation och gödselhantering. Inget samarbete får ske med andra produktionsdjur och hästar.
- Sällskapsdjur ska i den mån det går förhindras tillgång till stallar och hägn med grisar.

Försäljning av djur

- Vid misstanke om smittsam sjukdom får djuren inte säljas till en annan besättning och veterinär ska kontaktas för hälsomässig bedömning.
- Vid försäljning av så kallade hushållsgrisar ska djurhållaren lämna information till köparen om att utfodring med animaliskt avfall inte är tillåtet.

Planskiss

- Planskiss över gårdens byggnader och hägn ska finnas samt befintliga transportvägar.

